

העולם הזה

בגליון

כופים על פני
אפריקה

יום אחרי הבחירות

המחיר
100
פרוטה

מס. 681 / שנה 14 / ז' כסלו תשי"א / 16.11.1950

השבועון המצויר
לאינפורמציה

כששכב משה רבנו בחיבת הגומא שלו, על מימי הנילוס, וניסה לעורר בצווחותיו את תשומת לבם של בתי פרעה, לא חלם עדיין כי כעבור 3400 שנה (ומשהו) יעבור מטוס "אל-על" את הנהר בדרכו דרומה. גם התנינים וסוסי-היאור, שהאזינו לקול צפזף הענק, לא ידעו כי הם עדים למאורע היסטורי — מעין שיבה של בני ישראל לעמק הנילוס שנפרדו ממנו, בשעתו, בצורה כה חטופה.

טיסת הבכורה של "אל-על" היא, בכל זאת, סמל לאמת שנעלמה מעיני רבים, החושבים את עצמם "אירופיים". ארץ-ישראל אינה רק ארץ אסיאתית — היא גם טבור של מרחב המשתרע בחלקו על היבשת האפריקאית. מאז ומעולם נחרץ גורל הארץ הזאת על-ידי המאורעות שהתחוללו "מהודו ועד כוש" (ואולי מוטב לאמר: מפאקיסטן ועד בוש). אם מתפטר חידר באשא, מפקד הצבא המצרי, שהציל חיי צעירים עבריים ע"י אספקת תחמושת מושחתת, ואם שרית הדין העיוור לא מצרים מתידד עם פרנקל (ראה "במרחב") אין זה פחות חשוב לאזרח הישראלי מאשר נאומר של נציג רשימת בעלי-בתים בהיכל בעלי המלאכה בתל-אביב.

עם פתיחת המדור "במרחב", היה "העולם הזה" העתון העברי הראשון שהעריך כראוי את עתידה הגיאופוליטי של הארץ. ואין זה, אפוא, מקרה ש"העולם הזה" היה גם השבועון היחיד שצירף כתב משלו למשלחת העיתונאית שיצאה, הודות לאדיבות "אל-על", לאפריקה. הכתבה המאלפת של ג'ון דייטון, המתפרסמת בגיליון זה, כתוספת למדור "במרחב", פותחת מן הסתם אופקים חדשים לפני רבים מן הקוראים, וזכתה סופרת זו גם לכותב שנייה — הודות לשהייתה באפריקה להרומית, בשליחות העתון, וחסכה לעצמה את המחזה הבלתי-מרום של מלחמת הבחירות לעיריות. בעוד הרמקולים מטרטרים ברחובות ומערימים לעיני הבוחרים האומללים ערימות-ערימות של שיכונים, ארוחות-מלכים ללא קיצוב ושמות-ערב ללא נקודות, יצא חבר אחר של המערכת לתאר את המציאות ששום נאומים חנפניים לא ישנו אותה, מציאותה האפורה של הנוער המקופח בשכונות. כדאי לזכור מציאות זו — גם יום אחרי הבחירות.

רק לעיתים רחוקות נזכר במקום זה המדור שהוא, אולי, הפופולרי ביותר בעתון: מדור התשבצים. טעות מרגיזה ביותר של המדפיס (החלפת המתכונים בתשבץ מספר 41) גרמה למעשה גבורה שאין לעבור עליו בשתיקה: ששה קוראים פתרו את התשבץ פתרון נכון, בהמצאים בעצמם את המתכון המתאים לתשובות הנכונות. לכל ששת גיבורי-התשבץ אלה הוליסה המערכת להעניק פרס. השמות: יהודה ליברמן, פתח-תקוה, יעקב טורי, חיפה, ח. בן-חיים, רמת-יוחנן, מיכאל בן-יוסף, יפו, אסתר קליין, חיפה, ושלומית הלפרין, מתל-אביב. בכל זאת לא תקבל המערכת את עצתה של זו האחרונה, שהציעה: "המשיכו בדרך זו, זה דווקא משעשע..."

מכתבים

ליהי מבחישה

פועה, לא יפה. אתם עשיתם אותי לז' קנה. על תמונת השער "העולם הזה" (680) שאני בת 6 ואני רק בת 4.

אנו מבקשים את סליחת הגברת הצעירה. נקמה שבעוד 25 שנה לא תפרעי לה הסעות בעיני מחזורים בעלי זכרון חזק מדי.

צל המוות והבחירות

הרפורטז'ה על "השטח הגדול" ביפו ("העולם הזה" 680) היתה מזועזעת באמת. אולם האם היתה כוונה כלשהי בפרסומה דווקא שבוע לפני הבחירות לעירייה? ואם כן — מדוע לא אמרתם בפירוש בעד מי להצביע? **מיכאל רוזן**, תל-אביב "העולם הזה" מגלה את העובדות — ומניח לקוראיו להסיק את המסקנות ה-

נראות להם. צר לנו שהקורא רוזן רואה גם בסכנת המוות הממשית המרחפת על אלפי איש נושא לתעמולות בחירות.

"תורת האומה — איה?"

אני מוכרח להביע לפניהם את תודתי עבור המאמר "חללי המלחמה מאשימים" ("העולם הזה" 678) — בתנאי מפורש שאחריו יבוא מאמר שני "גכי המלחמה מאשימים". סבלו של גכה, שנשאר חי, גורא יותר מסבלה של אלמנה שפצעה יגלד במשך הזמן, ושתוכל למצוא לה שותף חדש בחיים.

הייד שני בעד המאמר "הכנסת — נציג-לה העם" ("העולם הזה" 679). הלהאי שירבו כמותכם אנשים אוהבי אמת, שיראו עד כמה כל המפלגות למיניהן, מרמות את החברים האוהדים והבוחרים. **מ. ברודאי**, ת"א על מאמרם "תורת האומה — איה?" רוצה אני לאמור: "ישר כוחכם — חזקו

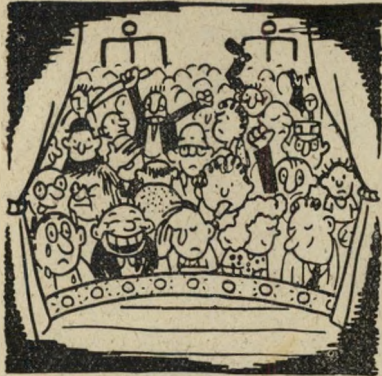
שליחים בפארים

גועל נפש. תמונת השער וההסבר המ- צורף אליה מעוררים פשוט בחילה. ספורט זה ספורט, אבל אם אתם ספורטאים צריכים אתם לדעת היכן הגבול.

ליאורה זוהר, ת"א

הפרמיירה בעיני השחקנים

הרפורטז'ה שלכם ("העולם הזה" 680) על הפרמיירה של תיאטרון לילה-לו היא מזוהה מאוד. אתם נותנים כביכול את אשר ראו השחקנים בליל הצגת הבכורה. אם באמת ראו השחקנים את אשר אתם אומרים שראו, הרי יש להסיק את המס- קנה שהשחקנים שונים מבחינה פסיכולו- גית משאר בני האדם. אחרת — כיצד יכולים הם לראות את עצמם בלי ראוי? ואי- נני חושב שהשחקנים התהלכו עם ראוי ביד כל הזמן. הבכירה (שקשה להניחה) היא

שלשחקנים יש זוג עינים רזרבי שהניחו בצד בזמן ההצגה. אם בכלל ראו השחקנים משהו בהתרגשותם, הרי היה זה: אוסף של פרצופים הנקרא קהל.

דניאל זייד, חיפה

המערכת פשפשה בספרי פסיכולוגיה ו- מצאה שהשחקנים אינם שונים משאר בני- אדם, ושלפיכך יכול שחקן אחד לראות את שאר הקהל.

תשבץ וקרקוז

אני מניח שהבחור-הסדר אשם בזה שב- "העולם הזה" (679) התפרסם תשבץ לא נכון. אם כן — בקשו ממנו להימנע מפגישה אחת... אני כועס עליו. וכי כך עושים, לוקחים תשבץ ועושים ממנו קרקוז? וא- תם, חברי המערכת, שותקים לו? שבצו לו את פרצופו (לא חזק מדי — בימי צנע, לא יחזיק מעמד זמן רב...).

פ. מ. חיפה

תיק פזיזי 355/50

בעתונת מיום ל' סיון תש"י (15.6.50), ברפורטז'ה "תיק פזיזי 355/50" בתמונה מספר 4 צולם מר ש. מורדוך, בעל חנות לשטיחים ברחוב אחד העם 15, תל-אביב, הידוע בתור סוחר נכבד וישר.

לא היתה לנו כל כוונה ליצור את הרוי שם, שכאילו בחנתו נמצא שטיח גנוב; התמונה באה רק לסמל את צורת החיפוש, שעורכת המשטרה בחזנויות במקרה של חקירה מסוג זה.

אנו מצטערים אם אותה תמונה עלולה היתה ליצור רושם מוטעה, ולא היתה כל כוונה לפגוע בשמו הטוב של מר ש. מורדוך ואתו הסליחה.

ה ש ע ר

ליד אחד הקלפיות עמל אורח אלמוני. יהודי בגיל העמידה. עם עלות השחר טיטאט את המדרגות, סילק את השרידים של מלחמת-הבחירות ה"גועשת".

יתכן שאותו אורח לא הספיק עדיין לאכול ארוחת בוקר, גם יתכן שלא איפשר לו לישון כראוי בלילה. על כל פנים, הוא היה נתון במצב רוח ירוד.

"זה תמיד כך", מילמל לעצמו (ולצלם "העולם הזה" שעבר ברחוב כדי לצדוד תמונה של "למחרת היום") "הם נואמים להם, ואנחנו צריכים לנקות..."

סיגריה ראשונה שהוצעה לו לא שיפרה את השקפת עולמו. "ומה הם מדברים?" הוא התלונן, "לפני הבחירות כולם יהודים טובים. הם מוכנים לתת לך את הכל. אבל תנסה לדבר אליהם שבוע אחרי זה, אז הם כולם אנשים חשובים, שאין להם פנאי למנקה רחובות".

"אבל זה לא לנצח. בעוד 4 שנים (אם ירצה השם) הם יזכרו בנו מחדש. חודש לפני הבחירות הבאות, הם יוציאו מן התיקים את כל הכרזות המושלכים כאן על הארץ, והם יבטיחו לנו בדיוק מה שהבטיחו לנו אתמול. ואתה חושב שלא ימצא מישהו שיאמין להם?" הצלם לא חשב.

הפרטים על משפחות גלוברמן, ליבוביץ ובקר היו ידועים לנו, כמובן, ולא נכנסו לרשימות הקצרות מפני שאינם מוסיפים ואינם גורעים. העובדה שקבוצ יגור ואלמנת המנוח קיבלו סכומים ניכרים אינה מקילה על סבל ההורים. לא הקיבוצ ולא שני הבנים (שלכל אחד מהם משפחה גדולה), אינם תומכים בהם.

אלמנתו ושני ילדיה של אוריאל ליבוביץ מקבלים אמנם 35 ל"י — סכום זה אינו מספיק להם, ומובן מאליה שאינם יכולים לתמוך באם האומללה, הנאלצת להתקיים על 20 ל"י לחודש.

אלמנת אברהם בקר קיבלה שני חדרים ביו" — ובחדרים אלה חיים האלמנה החולה וצדעת לזיה בתנאים מחפירים על 41.640 ל"י לחודש.

דווקא עובדות יבשות אלו מוכיחות מה רב המרחק בין התיארוך המסרתי, שהש- קיטה את מצפון המחוקקים, ובין המציאות המזועזעת — מרחק שלא היה קיים לו ניתנה לעובדי משרד השיקום הסמכות להתחשב בכל מקרה בתנאים האמיתיים של המשפחות השכולות.

בינתיים יש להבין, שאחרי המאמר ב"העולם הזה" והתארגנות אלמנות חללי המלחמה בחיפה, שבאה בעקבותיה, נתן משרד השיקום הוראה להפסיק מיד את הני- כויים השרירותיים מתגמולי האלמנות העובדות — עד לתיקון החוק.

למכתבו של דוד מ. ("העולם הזה" 680) יש להוסיף שיצחק שדה אינו היחיד שגילה לפתע את בעיית המשפחות השכולות, אחרי ש"העולם הזה" הוציק את מצפון הציבור. בשבוע שעבר פירסם גם "הארץ" במדור "ראיתי שמעתי" רשימה המזכירה כמעט מילה במילה את דברי "העולם הזה" — מבלי לאמר, כמובן, מניין באה התענינות פתע זו בשערורייה של העתונים השתיקי אותה — עד שבאתם אתם.

מרים דוידסון, ירושלים

"העולם הזה" שמח לוותר על המוני- פולין בשטחו זה. אם הכריז את שאר הע- תונים לעורר פרשה כאובה זו, הרי מילא חלק מתפקידו.

הכתוב הפנימי

מדוע אתם מאשימים את המדפיס המסכן שלכם על שהפך את האותיות הסיניות? למדפיסים שלנו יש די צרות אחרות אם הסינים רוצים שיכתבו את האותיות הא- רורות שלהם כמו שצריך, או שיכתבו אר- תן כמו אנשים נורמליים מימין לשמאל, ולא מלמעלה למטה.

יצחק ג., מדפיס, ת"א

היינו מעבירים הצעה מעניינת זו לשל- טון הסיני המוסמך, אולם מרס השתלמו עורכי "העולם הזה" בשפה הסינית עד כדי כתיבת מכתב ארוך ומנומק.

מדור הספורט

רואה אני כי סופרם החדש איתמר צילם מראה את כחו כבר בהתחלה, יש לשבחיו ולתת לו מרץ גם להבא.

יואב ליכטמן, ת"א

אני מקדם בברכה את השנינו שחל במדור. אפילו כחובב ספורט "פזר" גרמה לי קריאת המדור קורטירות.

עמנום רוזנצווייג, ירושלים

הגנרל לא ידע...

בנובמבר 1948, עת החל הצבא המצרי בנייתו מן הנגב, נערכה באל-עריש ישיבת מטה חיל-המשלוח המצרי. בין הנוכחים היו קצינים מכל הדרגות ומטרת הישיבה, בהנהלת המיג'ור-גנרל אחמד עלי אל-מואוית — ראש חיל-המשלוח, היתה לדון באפשרות העלאת המוראל בקרב היחידות הנגפיות ובסיבות המפלות. עם "התחממות" הוויכוח קם קצין צעיר והתריס בתוקף: "הצבא המצרי לא יגוף, המטה הוא אשר נכשל".

המטרה: תמרונים... תוכן הדבר רים שנאמר בישיבה הועבר אל שר המלחמה המצרי, הגנרל מוחמד חידר פחה, אשר פקד להתחיר את ראש חיל המשלוח למצרים ומינה תחתיו את המיג'ור-גנרל פואד צאדק פחה. ב-11 בנובמבר 1948 הגיש הגנרל פחה, שהודח תוכיר בו נאמר בין השאר: "כאשר הוחל בריכוז היחידות באל-עריש בתחילת מאי 1948 לא ידעתי את מטרת ריכוז החיילים, ולפניות הרבות ענו לי כי המטרה היא תמרונים. את ההוראה לפי תוח במלחמה קבלתי ימים ספורים לפני פרוץ הקרבות. מסיבה זו לא הייתי מוכן לפעולה וגם לא יכולתי לבחור את סגל הקצינים המתאימים. הפקיד הצטמצם בהצבת ההוראות מן המטה הכללי אל היחידות ותו לא..."

דברים אלה נמסרו ע"י השבועון המצרי "רוז אל-יוסף" המאשים את הגנרל חידר, את דבריו הוא מסיים בהצעה לגנרל חידר ולעוזריו לקרוא את ספרו של סגן-אלוף משה פרלמן "צבא ההגנה לישראל" אשר ממנו יוכלו ללמוד הרבה ובעיקר על סיבות המפלה בארץ ישראל.

האשה חתמה. בינתיים נתפרסם בעתונות הערבית (מחוץ למצרים) פרק מעניין מפרשת המעילות בצבא המצרי בעת המלחמה בא"י:

הנאשם הראשון בפרשה זו היא אשה יפהפייה בעשור השלישי לחייה... אשה זו הייתה הראשונה שנתקרה ע"י התובע הכללי המצרי באשמת זיוף ומעילות במחלקת התחמושת של הצבא המצרי. בעלה, ג'ורג' סעד, קצין צבא גבוה, עבד באגף אספקת הנשק של חיל-המשלוח המצרי. כאשר לחם בא"י בלי תחמושת, מאחר שבריטניה נמנעה לספק לבתי-בריתה נשק ותחמושת, משלת מצרים נאלצה על כן לרכוש את הנשק הדרוש לה בעזרת סוחרים ידועים ששימשו כמתווכים בינה לבין מבריהי הנשק, ג'ורג' סעד ואשתו הצליחו לארגן סביבם כמה סוחרים נאשק ונאשקות אחוזים מסיימים עורו להם לקבל הזמנות לאספקת נשק. העסק הלך והתפתח עד שהאשה החלה למלא בעצמה את תפקיד המתווכים והיתה תוחמת על הסכמים. מעריכים את סכומי ההסכמים שנחתמו בשמה בשלושה מיליון לירות. הנשק הגיע למצרים והספק שולם לאשה, לאחר שבעלה היה מאשר כי הנשק וה- תחמושת נמסרו לפי פרטי ההסכמים. אחר כך היה מועבר הנשק לשדה-המערקה בא"י. הרימונים היו מתפוצצים בידי החייל או בפניו עם הוצאת הניצרה... כן נתברר כי גם פגזי תותחי השדה היו פגומים והם גרמו לאסונות בעת הירייה. קציני החזית שלחו תוכיר סודי למפקדה באל-עריש וזו שלח תהו למטה הכללי: "מן המטה הועבר הדו"ח לשר המלחמה אולם הוא לא הגיע לידי ונעלם בדרך בין המטכ"ל המצרי לבין מי- ניסטיון המלחמה וכך נפסקה החקירה עוד בתחילתה..."

התפוצצות מפתורית. אולם משה- נתברר לחבורת ספקי הנשק הקולקל כי הסכנה מרחפת על ראשיהם החליטו להשיג מידי כל דבר העלול להעיד על פשעיהם: באחד מלילות הקיץ שעבר התעוררה הקריה הבירה לקול נפץ אדיר אשר אירע ב"מצר-דה" (היא המצודה המפורסמת על שם מר חמד עלי). ההתפוצצות הראשונה במחנות התחמושת גררה אחריה שורת התפוצצויות נוספות והאש הלכה והתפשטה עד כי הגיעה לשכונות המגורים שבסביבה. כנאי העיר והצבא לחמו באש כל הלילה וביום שלאחריו עד אשר התגברו עליה. מובן שהצנזורה אסרה פירסום פרטים אודות המקרה ואילו ההודעה הרשמית הסבירה כי "פריצה אש במחנות התחמושת של המצודה, וכי התחמושת היתה מיושנת ולא נמצאה יותר בשימוש בצבא המצרי, החקירה נמשכה..." כ-50 איש נספו בהתפוצצויות אולם החקירה נסתיימה בלי כל תוצאות והתיק נסגר...

סופה של התבורה בא לאחר זמן רב כתוצאה ממריבה בין חבריה שהביאה לידי הלשנות הדדיות וכולן נאסרו והורו באשמה.

מונה הכלא בצל הסוהר

עם התפטרותו של מוחמד חידר באשא, המפקד הכללי של הכוחות המזוינים המצריים, הגיעה שערוריית הנשק לשיא חדש. האיש — יד ימינו של המלך פארוק — נכנע ללחץ מפלגת הוואפד, שהיא עצמה נכנעה ללחץ מפלגות האופוזיציה.

כאשר פרצה בתחילת 1947 שביתה של קציני המשטרה המצרית, שדרשו העלאה בשכר, הודיע המלך השמנמן, הוא ראה תמיד במשטרה משען עיקרי לשלטונו. לאחר כמה שבועות הפכה השביתה למרד גלוי נגד המלך והשחיתות השוררת בחצרו ובממשלה.

הוא נתן פקודה לצבא לשבור את השביתה וזה "כבש" את אלכסנדריה, מרכז המרד, ודיכא את המורדים באכזריות רבה. מאז חיפש המלך מקל חדש למשען: הוא בחר בצבא. הוא הביא קולונל בלתי ידוע והעמידו בראש המטה הכללי. שם הקולונל נל — מוחמד חידר.

עליה בדרגה. עד אז היה ידוע רק בחוגים מצומצמים. הוא מילא תפקיד מנהל כללי של בתי-הסוהר, ובחשאי היה ראש הבולשת הפרטית של פארוק. בקצב מהיר עלה הקולונל לדרגת סגן-מרשל (הראשון בתולדות מצרים) ושר הבטחון. פארוק העמיד, כתנאי מוקדם לכל ה- ממשלות החדשות, את השתתפותו של חידר בראש כשר הבטחון, והסיל עליו את התפקיד לארגן את הצבא המצרי.

במקום כבוד, מפקדה. עם פרוץ המאורעות בארץ-ישראל, מנה הצבא המצרי 50,000 איש מאומנים ומצוידים באופן לקוי למדי, וללא ארטילריה כבדה. החומר האנושי (מלבד הקצונה) היה ירוד מאוד, וללא ניסיון קרבי, פרט ליחידות קטנות מאד של סודנים ששירתו בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה. למצרים גם לא היתה תע- שיה מלחמתית.

בכל זאת העמיד הצבא המצרי את עצמו כמופת לכל ארצות ערב, וכשומר-זכר יות הערבים בפני הצינים ומעצמות המערב. ערכו נופח עלידי העתונות, ובפרט על ידי הוועד הערבי העליון, שנתרשם ממספר חייליו ותלה בו את תקוותיו ל- השמדת הצינים.

עם צבא זה פלש פארוק לארץ-ישראל לחפש תהילה וכבוד. שמונה חודשים אחרי הפלישה נאלץ הצבא המצרי לבקש הפסקת הקרבות.

מי אשם? במשך כמה חודשים הצי- ליחה העתונות להסתיר את כל העניין.

כוכב יורר. בינתיים נערכו בחירות חדשות במצרים ומפלגת הוואפד, שלא הייתה מיוצגת בבית-הנבחרים הישן (היא החד-רימה את הבחירות הקודמות כבלתי-חוקיות), זכתה ברוב מכריע.

נחאס באשא, ראש הוואפד (פירושו "משלחת"), ומקורו במשלת של סעד זגלול באשא, שהשיגה מהבריטים את עצמאותה של מצרים בשנת 1923, סירב להיכנע ללחץ המלך ולקבל את חידר באשא כשר הבטחון. המלך נאלץ להסתפק במשרת "מפקד כללי של הכוחות המזוינים המצריים" עבור משרתו הנאמן. מעתה היה הפילד-מרשל אחראי בפני שר הבטחון ולא בפני המלך.

השבועון "אל-איתון", בסקירה ארוכה על הנעשה בצבא, כתב בין השאר: "מרכז הגיוס שלד מיניסטיון ההגנה, מודאג מ- דרגת הבריאות הירודה של המגויסים החדישים. מבנה הגוף של העם רופף, ורב מספר הבחורים שאינם מתאימים לשירות צבאי".

ואילו "אל-איתון", עיתון יומי, התרעם: "אחוזי ההשתמטות מהגיוס עלה ל-40% ו- אילו 60% מהנקראים לשירות מסרבים להתנייב".

אולם כל זה לא פיס את האופוזיציה. חייבת לבוא חקירה.

הנאשם יושב בין השופטים. חיילי צה"ל, ששירתו בחזית הדרום התי- פלאו על כל העניין. הלא כל פגז שנורה ע"י המצרים התפוצץ, ומכונות היריה שלהם ירו ללא מעצורים. ואכן המדובר הוא ב- אמת לא בנשק זה. המדובר הוא בנשק שנרכש באיטליה אחרי שהמצרים איבדו את רוב ציודם בקרבות פלסטין. אולם את זה לא העיז איש להוכיח — כי יש למי צוא שעיר לעזאזל שישביר את מפלת ה- צבא. הנשק נמצא לקוי, לא בזמן קרבות, אלא בשעת התארגנות הצבא מחדש, בשי- דות האימונים.

החקירה התחילה בעצליים. בהתקרבה לסיום הגיש עבדל פתאח אל-טאויל באשא, שר המשפטים, את התפטרותו. ההתפטר- רות נחתה, מבלי שאיש יבין את הרקע לכל העניין.

לבסוף נפל המסווה: משפט הנאשמים לא יכול להתקיים בפני בית דין צבאי כי הק- צינים, חברי בית-הדין, מעורבים במעילה. עתה הועבר התיק לבית-דין פלילי. חידר באשא התפטר, סולק המכשול האחרון בפ- ני חקירה ומשפט מהיר, וישנם כל ה- סיכויים, כי אותו פילד-מרשל שדרש, עם

התיכון, שגרירים באו לביקוריונימוסין קצ- רים ופארוק אף השקיע חלק ניכר מהונו הפרטי בעסקים ספרדיים, על כל צרה שלא תבוא בארצו.

אולם לביקורו זה, של טהא חוסיין, נועדת חשיבות גדולה מכל מה שנעשה בשטח זה עד עתה, כי הד"ר טהא הוא אחת הדמויות המכובדות ביותר — גם בעיני הערבים וגם בעיני זרים — במרחב. הוא גדול המבקרים והסופרים הערבים של הדור ומסמל את הקידמה הערבית.

שר החינוך המצרי נולד בשנת 1891 בכפר קטן ב"סעיד", דרום מצרים. בילדותו

מייג'ר גנרל פואד צאדק
המורה: סגן-אלוף פרלמן

חלה — כרוב ילדי ארץ הגילוס — בעיניו ונתעוור.

אל-אזהר ודקטי קוראן. אחרי גמר לימודיו התיכוניים נכנס לאוניברסיטה אל-אזהר — מרכז הרוחני של הדת המוסל- מית — בקהיר והתעמק בלימודי הקוראן בהשגחת ה"עולמא" ("חכמים", מורים דתיים). אחרי כן נכנס לאוניברסיטה "סואר-אל-אזאל". ומשם יצא לפרס להשתלם, וחזר בעל שם מפורסם בעולם הערבי ואשה צרפתית.

עם הקמת האוניברסיטה "סרוק אל-אואל" באלכסנדריה, נתמנה כמנהלה הכללי הראשון. בזמן כהונתו בתפקיד זה, פירסם ספר לקטים מן הקוראן "מוכתאר אל-קוראן", שערור את חמתם של חוגי הדת. בהוצאה בסומבי ביקש לשכנע את מבקריו, אך במקום התשואות שהיו מנת חלקו הרגילה קיבל הד"ר המכובד מבול של עגבניות וביצים רקובות מקהל מאזיניו. סיבת הסערה: הקוראן הוא יחידה בלתי- נפרדת, שאין לנתחה ולבקרה כאוסף סי- פורים טובים ופחות טובים. הקוראן הוא יצירה מעל להתפלמסות סופרים ומשוררים. הספר הוחרם וטהא חוסיין נאלץ להת- נצל בפומבי ולהסביר כי לא היתה לו כל כוונת כפירה בשעת חיבור הספר. מאז המשיך ופרסם עבודות פרשנות בלבד.

התורכים לא אוכלים סרף

לפני שבועיים הגיעה לקוריה הבריגדה התורכית בת 5190 איש — תרומתה של תורכיה לאמץ המלחמתי של או"ם.

תורכיה היא הארץ היחידה במזרח התי- כון שהעמידה לרשות מק-ארטור אנשים לתפקידים קרביים, ויחד אתם בעייה גו- ספת לאפסנאות הצבא האמריקאי. התורכים — כולם מוסלמים — אינם אוכלים את בשר החזיר המהווה חלק בלתי-נפרד של מנות הקרב של הצבא האמריקאי, ויש לה- כי להם מנות מיוחדות.

בהגיעם לפוסאן הוצבו התורכים לתפ- קיני "סיהור" מאחרי הקוים, לבער את יחידות הפרטיזנים הצפוניות, יחד עם הי- חידות הקטנות האחרות שנשלחו ע"י הפי- ליפינים, סיאם, ויוון ואלו העומדות להגיע מצרפת.

"אנו מקנאים בכם", אמר קצין תורכי אחד לאמריקאים. "הלואי ויכולנו גם אנו להשתתף בקרבות".

אולם אין, כנראה, כל סיכויים לכך, למ- רות התחדשות הקרבות העזים בצפון, כי יש בועת מק-ארטור לשמור על היחידות הלא-אמריקאיות לתפקיד חיל-משמר מגוון ככל האפשר, שיראה את אופיו הבינלאומי.

החטיבה התורכית בנמל פוסאן
הבעיה: בשר כשר.

"כיבוש" עזה והנגב המרכזי ע"י צבאו כי כל חיילי צ. ה. ל. ואצ"ל יועמדו לדין כפושעי-מלחמה, ישב בעצמו על ספסל נאשמים.

ידידות עיוורת

על דוכן האורחים, באולם הגדול של האוניברסיטה של מוריד (ספרד), עמד איש צנום, בעל שערות שיבה ומרכיב משקפיים שחורים. שמו: ד"ר טהא חוסיין, שר ה- חינוך המצרי, שקיבל מידי ראש האוניבר- סיה הספרדית את התואר "דוקטור כבוד". היה זה צעד נוסף של פרנקו לקרב אליו את העולם המוסלמי הרחב, וביתוד את העולם הערבי. עד עתה הוחלפו איגרות ידידותיות בין "קאודילו" ובירות המזרח

הבריגדיר טהא חוסיין (הזאב השחור של פאלוגיה) חזר עם חייליו ונתקבל כגיבור. קבלת פנים נלהבת נערכה לו ולאנשיו. תחילות שי חולקו להם. בתי-הקולנוע היו פתוחים לפניהם, נעורות נשקום ברחובות. הם חזרו כמנצחים!

רק אחרי ששככה הסערה ונודע כי הסכם שביתת נשק נחתם עם ישראל, החלו הא- נשים שואלים את עצמם מדוע החיילים שעברו ברחובות קהיר בצורה כה נאה ומסודרת, על נשקם וציודם, לא יכלו לע- מוד מול הישראלים, או לפחות לפרוץ להם דרך חזרה בכבוד, ולא כשבוים ש- ניתן להם לצאת מן הפת. המצרים שאלו את עצמם מי אשם במפלה מחפירה זו?

זאת היא שכונת התקווה. רחוב אחד מני רבים. ללא ביוב, ללא מדרכות וללא שם. הבתים נבנו בימי המנדט בלי כל השגחה, ללא תכנית. ועתה חיים פה למעלה משלושים אלף איש — צפופים ודחוסים ב"שכונה" שיש לה רחוב אחד סלול בלבד לרשותה.

לראובן בוסי אין מה לעשות

מאת שלום כהן ומקסים סלומון

ברשימת מחוסרי העבודה בלשכה הכללית, מטייל בעיר, חוזר הביתה לאכול ולנוח. אחרי הצהריים שוב בית-הקפה, אולי גם סרט, עד שתגיע העת לישון. בשבתות הוא מזמין בחורה לטיול על שפת הים, אך הדבר כרוך בהוצאות. תכנית זאת, כמובן, אינה קבועה וניתנת לשינויים גמישים רבים, אך בכל צורותיה אין להלונן על עמל מפרך. ממש חיים של לורד. מבית-קפה אחד לשני, מהצגת-קולנוע למישחק דומיננו. אילו רק היה גם מעט כסף...

"בלי כסף, אין שאנס". הוא חי יחד עם הוריו, שישה אחים ואחות בביתם בן שלוש החדרים. אחיו עובד במחלקת הטכנית של העירייה ואביו, בן ה-63 עובד במשתלת מקוה-ישראל, וכאשר קם ראובן בבוקר אין כבר איש בבית — כולם יצאו לעבודה. ראובן בן עשרים ואינו נושא עדיין בעול כלכלת המשפחה. אבל כתוב כי לא על האויר בלבד יחיה האדם, ולראובן דרושות כמה פרטות מדי פעם בפעם. הוא מחפש עבודה בשכונה — גג לתקן? לבנים להרים? — כדי להרוויח, לקנות סיגריות ולהזמין מישוהו לספל קפה. כשאין עבודה, "לווה" ראובן ממשיכה בבית. חברתו (הקבועה) עזבה אותו כבר מזמן: **"בלי כסף אין שאנס עם בחורות".** **"נמאס לחיות בשכונה..."** מה חסר לי? במה אני גרוע מבחורים אחרים? הוא שואל. ומה באמת חסר לו? מדוע הוא מופלה מיתר בני הנוער?

לפני שלשה חדשים קיבל ראובן בוסי 38 ל"י ופנס שיחורר. אחרי 22 חודשי שירות, נפרד מן הצבא וחזר לבית הוריו — בשכונת התקוה. במשרד השיקום שאלוהו אם עבד לפני התגייסו לצבא. כן, הוא עבד בבית-מלאכה לרהיטים. לפי החוק עליו לחזור למקום עבודתו הקודם. מקום העבודה כבר אינו קיים, ובכלל הוא עבד שם זמן רב לפני שהתגייס — אך כל זה אינו חשוב: עליו לחזור למקום עבודתו הקודם ואין הוא זכאי לדמי הכלכלה הניתנים לחייל משוחרר עד אשר יסודר בעבודה.

"אף לא דג פילה..." בלשכת העבודה מציעים רק עבודה שחורה בבנין (כשבכלל מציעים), וראובן אינו מסוגל לעבודה גופנית קשה וממושכת. היה רוצה ללמוד מקצוע — נגרות או מסגרות, אך כיצד יוכל להתקיים על שכר העבודה המגוחך המוצע לשוליה? הוא הלך לעבוד אצל בעל חנות דגים בשוק המרכזי בתל-אביב — בשכר 8 ל"י לשבוע. כאשר בא יום התשלום, ראה ראובן כי קיים גרעון בתקציבו. השכר לא הספיק לארוחותיו בשעת העבודה, להוצאות עישון והקפה שהוא שותה פעמיים ליום. בעל החנות הרוויח יפה אך לא התחשב בצרכי פועלו, גם לא "בגיסטה" סימלית: חתיכת פילה במתנה. **כמו לורד... בערך.** יעתה קם ראובן רק בעשר בבוקר. למה לו למהר? מה יש לו לעשות? תוכניתו ברורה וקבועה מראש. הוא יושב בבית-הקפה עם חבריו-למעמד, נרשם

היה רוצה לעבוד, להרוויח, לחיות. "אי-
לו רק יכולתי להשתכר ששים ל"י לחודש
הייתי מטייל, מתחתן, מחפש מקום אחר
ולא איכפת לי אפילו לזכות בפרס בן-
גוריון עבור עשרה ילדים. אך לפני הכל
הייתי רוצה לצאת מכאן. נמאס כבר לחיות
בשכונה הזאת, בסימטאות ובבוץ, בצריפים
הקטנים."
"זה עוזר לשכונה..." ומה סיכויי
להגשים את שאיפתו? ראובן אינו משלה
את עצמו. הוא איש מעשי מאוד, מעשי
עד כדי ציניות.

**"רק אם יתחלף גלגל המזל, ישתנה
מצבנו,"** והוא מצביע על צעירים היושבים
בבית-הקפה הרועש. "ובינתיים... שותים
קצת. כשתנאי החיים עצמם אינם מספקים
את השמחה והאושר פונים לבקבוק. זה
עוזר קצת..."
"אתה רואה את כל הבחורים הללו?"
הוא שואל, "אלה הם בחורים זהב. כולם
מאה אחוז, אחד אחד. אם תדבר אתם יאמי-
רו לך כולם שהם פושעים ושודדים שהמש-
טרה רודפת אחריהם. אבל אל תאמין להם.
זה רק כדי לא לאכזב את "התייר" הבא
מן החוץ לבקר את "שכונת העולם התח-
תון". לאמיתו של דבר הם כולם כמוני,
בחורים שאין להם מה לעשות. יושבים
בבית-הקפה, משחקים שישביש או דומי-
נו ומאזינים לתקליטים ערביים. אבל האמן
לי, היו שמחים מאוד אילו היתה להם
אפשרות להיות במקום אחר."

"מפלגות? הכל זבל אחד." לפני
הבחירות נזכרו פתאום נואמי המפלגות כי
קיימת שכונה בת רבבות תושבים ובאו
להציע את "סחורתם".
אולם בשביל ראובן, כל זה מחוסר
עניין. "מה עשו הפוליטיקאים בשבילנו?
הם מבטיחים הרים וגבעות, אבל חכה ור-
ראה מה יהיה אחרי הבחירות. הם לא יע-
שו כלום. וזה מובן, כי אין הם גרים
בשכונה. הם לא ירגישו טעם בוץ ולחות
בעצמות מהו. להם יש מכוניות פרטיות,
והם מגיעים לשכונה בלי לעמוד חצי
שעה בתור לאוטובוס מס. 14 — קופסת
סרדינים על גלגלים! הם רק יודעים
לנאום ולהבטיח וכולם מבטיחים אותו דבר.
לפני המלחמה הייתי חבר אצל פעיל,
אולם עכשיו זה לא מעניין אותי מי ומה
הם. בשבילי הם כולם זבל אחד!"

נוער ללא מחר? וזה דבר טבעי,
כי לראובן יש דאגות ושאיות אחרות
מאשר ליתר הנוער. את אשר הוא מעמיד
לו כמטרת-חיים, כשאיפה עליונה, מקבלים
בחורים אחרים כזכות מובנת מאליה.
הם גמרו את בית-הספר העממי ולרוב
גם בית-ספר תיכון, ואילו הוא נאלץ להפ-
סיק את לימודיו בכיתה ה', כי היה צריך
לעבוד. ומאז היו החיים למאבק אחד גדול.
"אפשר להשתדל ולהחזיק מעמד שנה,
שנתיים או אפילו שלוש. אך כשאין כל עוד-
רה מן החוץ, כשהקלפים נגדנו מההתחלה,
מה אפשר לעשות? מה יכולים אנו לע-
שות לשנות את גורלנו, גורל נוער אבוי,
נוער ללא מחר?"

השערוריה ששמה "קו 14". מי שלא נסע לשכונת התקווה, אינו יודע מה פירוש המילים "קו 14". החל בתור האינסופי המזדנב
במשך כל היום ברח' לוינסקי, הצפיפות והצעקות וכלה במחנך האוטובוס. ככל הישוב, מקדיש גם "קו" לשכונת התקווה שרות מסוג ב'.

הלישכה סגורה והעבודה מקרית

הבסים : בית-קפה. ראובן וחבריו "הורגים" יום במישחקי "דמקה" ודומינו.

ארוחת-בוקר בעשר. רק כשכל המשפחה כבר יצאה לעבודה, הוא קם ויוצא לרחובות. אם מוקדם עדיין ללכת לבית-הקפה,
הולך ראובן להסתכל בתמונות הקולנוע, מדבר עם מכרים, או מחליף דברי בטל על הנעשה עם בנות השכונה.

מוציא-שבת על שפת הים. כשאין הרבה כסף בכיס, אי-
אפשר לבקר במקומות רבים, ומסתפקים בשיחה ארוכה על הטיילת.

בילויים. בערב יושב הוא — לפעמים — עם חבריו על-יד כוס
בירה. אכן רק הבקבוקים יכולים לספק מעט שמחה ומצב-רוח.

כל הדלתות סגורות בפניו. לאן שיפנה, אין עונה. במק-
לחשוב על דברים נעלים, חייב ראובן בוכי, בן שכונת התקווה
לדאוג לזכויותיו האלמנטריות ביותר: עבודה, פרנסה ומק-
לחיות ברווחה. "כשרק שומעים שאני גר בשכונת התקווה
אומר ראובן, "מיד משתנה כל היחס אלי. מתיחסים אלי כ-
אדם נחות דרגה. זה הגיע עד כדי כך שהרבה ילדים של
מחבישים בשכונתם ומוסרים בבית-הספר כתובות מזויפות

האבק שכך

עם עלות השחר החיזור, אחרי ליל עצבני של ספירת קולות, פנו עסקנים חיוורים מעייפות וצורדים מצוחחות ללכת לישון במנוחה אחרי ימים של עבודה מאומצת. האבק שכך ולאור היום הסתמנה תוויה ברורה של הבוחרים ימינה. אמר עסקן קרן, כשנפרד מאת חברו (יריב מפלגתי): "בחירות אלה, עסק מצייף, אני מקוה שעתה נוכל לנוח שנים אחדות..." ואכן — אחרי תוצאות כאלה, אין כל חשש שהרוב בכנסת (שחלל להיות רוב בעם) יטריח את קהל הבוחרים בעתיד הקרוב...

שיא האתיחות..

כמאתים וחמשה אלף איש, הרגילים לבחור את שעות הפתח במשרדים ובבתים חרושת, שמדו לפתע בפניה בעיה חמורה: במה לבחור? קולנוע? תיאטרון? קונצרט? קריאה? משחק קלפים? או להעדר לבקשת הגברת לתקן סוף סוף את דוד האמבט.

באלאגאן. לפנות ערב יצאו ההמונים לרחוב כדי לתזות ב"שיא מלחמת הבחירות" אשר "קול ישראל" הכריז עליו. בואות שוב פיגור מוסד מהולל זה אחרי העתונות הדיווה, אשר במשך ארבעת הימים האחרונים הכריזה שיא פעמיים ביום (עתוני הבוקר ועתוני הערב, כל אחד לחוד).

כרם, התרגשות והמונים נפלה בהרבה מהתרגשות העתונאים, שרדפו בקחתנות אחרי המתח הגבוה שיספק להם חומר, ומשלא מצאוהו ניסו (בלי הצלחה רבה) ליצרו בעצמם.

"עכשיו צריכים שוב לקנות כרטיסים..." התלונן ימיני שחום בן 16, בעמדו בתור הארוך שהסתדר שוב בקולנוע אלנבי, כרו-בם של שאר העומדות בתור, בילה את הערבים האחרונים מתחת למעטפת המלח רישים-אוננים בכיכר מגן-דוד בתל-אביב. "לא חביבי, זה היה חתיכת באלאגאן..." קונספירציה פרובוקטיבית אווירפטרית, איזה מלים! כל הכרם השתגע מהמפ"מניקס האלה...

"בכלל, אפשר לחשוב שכל הפלמ"ח-ניקס מתו כדי ששדה ישב בעיריה", התערב צעיר בלונדי, שעמד אחריו בתור.

אולם האיש ברחוב התלהב עוד פחות מתעמולת המפלגות האחרות. הצווחות מיל-או את החלל — והיו מכחונות כמעט כולן לקהל הלא-נכון. מפא"י נאמה בפני קהל של עולים חדשים ביפו על מצב משק-החמאה בדגיה; רשימת בעלי הרכוש נאמה למחוסרי השיכון בשכונת התקווה; על משטר הזדון המשפטי את המעמד הבינוני; ול-ייקים בצפון תל-אביב סיפרו תועמלנים חרוצים שרוקח הרשע התנגד לכך שישלמו מסים לשם הפעלת השירותים... בפברורים. לעומת זאת הבטיחו הדתיים לכולם ישועה מהירה בעולם הבא; "אחרים מבטיחים דברים שבחומר, ואילו אנו מבטיחים לכם דברים שברוח".

רק על פרט קטן אחד שתקו כולם: איך ינהלו את העיריות.

הפצצת עבריהירדן. גם מעבר לגיבולות הורגש מתח הבחירות: במשך ימים רבים יפצחו השכנים זרועונים מתוך שקיקים עשויים מנייר ועליו האות "א"; אוירון דו-מונעי, נהוג בידי טייס שלא התמחה ביותר באמנות הפצצת הכרוזים, המטיר כמה רבבות כרוזים — שחלק ניכר מהם התעופף אל הממלכה ההאשמית.

הערביות מחייכות. דווגים חדיר שים (מולד 1950) הובילו בשעות המוקדמות של יום הבחירות נשים ערביות מחייכות (מודל 1888), רעולות פנים ומרופפות לבוש לקליפי אחד ביפו. ניצחו על המלאכה ערבים צעירים בעלי רצון חזק והחלטה נחושה (הצביעו א').

אמר צעיר לבוש אלגנטית בעצבות: "חבל להפסיד פגישה מענינת בשביל קול אחד! חטפו לי את הבחורה שלי והסיעו אותה בטקסי ספישל לחדרה — להצביע!".

הנוטר לא הצדיע

בטות בעצמו ומלא החלטות תקיפות התקרב הד"ר דוב יוסף אל משרדו החדש.

הנוטר, שישב על כסאו בפתח הבנין, חיך חיך רחב של קבלת-פנים ובירכו בשלום, מבלי לקום. שר-התחבורה החדש נעצר כנשדך נחש, הסמיק ושאל בקולו השקט, המבשר סכנות: "מדוע אינך מצדיע?". הנוטר הרים את גבות עיניו במבוכה, ואחר-כך הרים את עצמו מכסאו. "השר — הקודם — לא — דרש — זאת — מעולם", גימגם.

"אתה צעיר מדי...!" שעה קלה אחרי הפגישה ההיסטורית עם הנוטר הצמוד לכסאו, נכנס למשרד התחבורה בחור שחר-חר, משופם וזרוי, — שמשו הקודם של שר-הנעזע-לשעבר הרגיל למלוי משא-לותיו בלי שאלות ו"הכמות". זו היתה ההתחלה. בעקבותיו היו צריכים להופיע שאר מקורביו ויועציו של השר — אולם הנה נתעוררה בעיה. לא נמצא להם דיוור.

יום הבחירות בתל-אביב

בבוקר השכם. תלמידי ביה"ס קיבלו חופש והלכו לקלפיות... לחלק פתקי-בחירות.

"הלקוחות" הראשונים. בבוקר באו הזקנים. הצעירים באו, אם באו יותר מאוחר.

תור ארוך... לקולנוע. אלפים קיבלו פתאום חופש והסרטים משכו יותר מהקלפיות.

"ובכן, דע לך, מה שהיה קודם לא היה עכשיו. בנת?". השוטר הבין. וחיש מהר הבינו שאר פקידי המשרד: השר החדש החליט לשם קץ למנהגי קודמו, דויד (שר החינוך) רמז, בעל ההליכות הבלתי-פורמליות והיחס ה"פלמ"חאי לפקידיו. לדוב יוסף אין, כנר-אה, דעה טובה על מסורת משרד התחבורה (כולל את הדואר), וקיבל על עצמו "להניג דר".

השר קרא למנהל-המשק הצעיר ונתן הוראה: לפנות מיד את החדרים הסמוכים לחדרו שלו. "מה אעשה במנהלי המחלקות היושבים כיום בחדרים אלה?" שאל המנהל בהססנות. אולם חיש מהר נתברר גם לו שהשתנו הזמנים, וכי פקיד הוא אדם הממלא הוראות, ולא אדם המציע הצעות. "בן כמה אתה?" שאלו השר ברכות. ומיד הוסיף בעדינות: "אתה צעיר מדי כדי להשי"

ליט משמעת במשרד זה. הגש את הת-פטרותך!" כשנודע הדבר בבנין שקעו הפקידים החתומים בניירותיהם והעיעו איש ברעהו מבטים נפחדים. מי יהיה השני בתור ה"התפטרות"? ובינתיים נשמע קול פטיש מבנין התח-בורה: התדרים נבנים מחדש, את התדרים הגדולים מחלקים לשנים (בל ישב פקיד יחסן בחדר מרווח בעוד שארבעה חבריו נדחקים בחדר צר) וכסמל עליון: מתקנינים בבית טלפון פנימי, דבר ששר התחבורה הקודם, מלך הטלפונים, לא ראה בו צורך כלל...

לתת להם בשיניים

בליל שבת, בעת שהסבו חברי הנוער העובד בכפר-סבא למסיבת שבת, הופיעו 3 נערים פרוצים ופצועים ובקול גדול הכריזו: הותפנו על-ידי אנשי ישיבת "עזרא" ברוכבנו על אופנינו בקרבת הישיבה. ה' זעם התלקח והרוחות סערו, ותוך כדי הכינות לפעולת תגמול של "הסיבוב השני" נודעו פרטי "הסיבוב הראשון":

נערים אלמונים נזקו לתוך חדרי הבנין פילמים משומשים בוערים — חומר המעלה ענני-עשן סמיכים וגורם לסרחון מגעיל. אנשי הישיבה הזדעזעו נוכח חילול-שבת זה, והחליטו ללמד לקח את כל הנערים שיעזו מעתה לחלל את השבת בפרהסיה לעיניהם. לוחמי הישיבה תפסו עמדות, הכינו מארב, וכשעברו על פניהם נערים רכובים על אופניים שמיהרו למסיבת בבית חברים, נת-פסו והוכו קשות.

השעון הראה 10.30. בהתאם לכי-לים המקובלים של התקפת-נגד שפותחו במאה-שערים, יצאו כוחות האפקיורסים לי-אופנסיה נגדית. הם יצאו בסך אל בנין הישיבה כדי "לתת להם בשיניים": שברו את השמשות, הפכו את הארון הגדול, בו נמצאו כל חפציהם של תלמידי הישיבה. סיכום האבידות: מבין חברי הנוער העובד 3 פצועים, אחד קשה. אבידות הדתיים לא נודעו. השעון שנפל מן הארון ואסב אפרקו על הארץ הנציח את שעת-האס: 10.30.

החוק אגן - על המתים

כאשר גברת יפה שמואלי, בעלת חנות לנעליים ברחוב עליה בתל-אביב, קמה מה"שבועה" לאחר מות בעלה, הלכה לבקר אצל משה הורביץ, בעל הבית שבו החזיק בעלה המנוח את חנות הנעליים.

"מי את?" הוא שאל. "אני מכיר רק את בעלך כדיר אצלי. הוא מת, ועתה אבקשך לפנות את המקום מיד!"

למחרת הביא לה הדור מכתב רשום מעורך-הדין של בעל הבית, ובו הוא מבקשה לפי חוק הגנת הדיירים, לעזוב את המקום.

ואכן, היתה לבעל הבית כל ההצדקה החוקית לדורש זאת, כי חוס הדיירים, המגן על שוכרים של בתי-עסק, אינו חל על אלמנות ויתומים היורשים את המקום. אין כל דבר — מלבד הגינות מוסרית — שימנע מבעל הבית לזרוק החוצה אלמנה ויתומים לאחר מות מפרנסם.

לא למעני. כאשר סרבה האל-מנה, גבי שמואלי, לפנות את החנות, הוגשה נגדה תביעה משפטית בדרישה לחיי-ציא צו פינוי.

הגבי שמואלי פנתה, בינתיים, לפנחס רוזן, שר המשפטים. "היתכן", הוא שאלה, "שלאחר שנים אדם בישראל מותר לבעל הבית לנשל את האלמנה והיתומים ממקום פרנסתם? ולשם מה? לשם הבטחת דמי מפתח לבעל הבית? אנא, השר, לא למעני, אלא למען הצדק והישר, להגנת אלמנות ויתומים מפני רודפי בצע, הואיל נא לתקן את החוק, ואם תקדים — איחלך מסכתן כליון".

חוק הוא חוק. שר המשפטים ענה במכתב אישי, בו הבטיח כי בקרוב יבא תיקון לחוק הגנת הדיירים בפני הכנסת, וייכנס גם סעיף להגנת מקרים כמו אלה. היה זה לפני שנה.

בעל הבית הרעיש בינתיים עולמות, להחיש את קבלת צו הפינוי, והגברת שמואלי פנתה שוב בתוכיר לשר המשפ-טים. בראשון לינואר נתקבלה תשובה: "אין משרד המשפטים יכול לקבוע כל מועד להבאת החוק בפני הכנסת".

התוכוח במיריות. הן יושבות על כסאות בצל מרפסת רחבת-ידים וממתינות שיגיע תורן.

המזכיר מופיע מדי פעם ומבקש את הראשונה בתור "להכנס בבקשה". הגברת קמה, מחייכת לשכנותיה, פותחת דלת ויכנסת לחדר גדול, חשוף, פרט לשולחן קטן ושני כסאות. ליד השולחן יושבת

מגירת העתידות מאדאם לייזח, מוסולני לז.

אשה חבושה צניף הודי לבן. זאת היא מאדאם לייזח, מגידת העתידות המפורסמת.

מוסולני ימות בשפל. בשנת 1911 ניבאה לקיסר וילהלם הגרמני כי סופו יהיה גרוע ואותו עתיד ניבאה גם למוסולני עוד בימיו הגדולים. "אתה תמות מושפל", היא אמרה לו. מוסולני לעג והלך בדרכו. אך נבואה היא בכל זאת נבואה, וסופו המר של הדיקטטור האיטלקי יוכיח.

ועתה יושבת המגידה, שהגיעה לסיבוב בישראל לפני שלשה שבועות, בדירתה ברחוב טרומפלדור ומקבלת קהל המורכב לרוב מעקרות בית ומכמה צעירות סקניות או חרדות למחר. מתבלטים גם גברים מעטים מאד המעמידים פנים של אנשים הנמצאים במקום לשם מטרה אחרת לגמרי ומאזינים כאילו בהיסח דעת לשיתות הגיבורות.

ואילו הגברות כנות יותר. הן באו לכאן במטרה ברורה: מה בפי מאדאם לייזח על העתיד. אין זאת אומרת כי יכול איש לדעת מה יביא המחר, אבל בכל זאת, כדאי לשמוע, לכל מקרה שלא יבוא.

עם כניסת ה"לקוחה" לחדר הראיון מקבלת אותה המאדאם במתינות מנומסת, כרופא המקבל פני חולה ובמבט חודר היא בוחנת היטב את אשר יכולה לגלות ה"חיצוניות".

הלקוחה מתיישבת על כסא מול השולחן, מספרת את אשר בפיה ומאזינה לתשובות המגידה. המחר נראה מעורפל? זה לא כלום, יבואו זמנים טובים יותר. צרותיה של עקרת הבית תעלמנה, הצנע יעבור בהקדם. נבואה זו היתה בודאי משמחת יותר אילו היה המגיד ראש הממשלה או איש אחד מוסמך יותר.

ארצנו זו

כל השוורים שנשחטו בשבוע האחרון בבית המטבחיים בסבריה, היו, טענו הקצ"צ בים לצרכניהם, **חסרי כבד וריאות**. ("דבר") — אני מוכן לעזור לגברת הנכבדה במציאת שם עברי מקורי-ציוני-ישראלי-מעשי-פיוטי: במקום **גולדה מאירסון** — זהבה **מזריארדסון** ("חרות") — מאה התאספו ליד בניין הצירות הסובייטית כדי לחזות בבוא האורחים **למסיבה**, לרגל יום המהפכה. בהגיע ד"ר יוסף, בירכה אותו קבוצת אני שים בקריאות מקהלה: **"בתיאכון, דוב"**. ("מעריב") — **דרושים כלבים לצבא ההגנה לישראל** ("הר") דעת משרד הבטחון לצבור — **השאליתנה** — בכסלו תש"א — **התש"א** — בכסלו תש"א ("חרות") — בארטון ירוע, שהוזמן לשיר באסיפת **מפ"ם** במוצאי שבת, וקהל חרות ביום וי, ערבב את ימיו, והבהיל קהל **מפמ"י** בחור לון בשירו לפנייהם **משיירי בית"ר**. ("גירוסלם פוסט") — נציגות זקופת קומה שתשמע את **דבר ה'** ברמה מעל **במת העירייה** ("המודיע") — **יליה שלישייה** וזמה **מאפיסת כחות** ("הארץ").

לא נסתיימה הפרשה. בחודש ספטמבר נהרג בתורה עם אנשי הקיבוץ ערבי מאום פרג. לדברי אנשי "בן עמי" נעשה הדבר מתוך הגנה עצמית. לערביי אום אל פרג הוצע שטח אדמה אחר, אך בחוצפתם סרבו לעזוב את הפרדס שהוא נחלת אבותיהם. והנה החליט "מישהו" לערוך "הצגה קטנה". אנשים מסוימים התחפשו כאנשי מחלקת המדינות של הסוכנות, נכנסו לפרדס עם מכשירי מדידה, תקעו יתדות באי דמה, מתחו חבלים, ומדדו שטחים. לשאלת הערבים הנפתחים, השיבו כי "כאן עתיד לקום כביש רחב ימים" — שיסלל ע"י מחלקת התכנון של הסוכנות. כדי לאפשר את סלילתו יש כמובן צורך לעקור את הפרדס... אולם ערביי אום אל פרג ירדו לעומק מוסר ההשכל של "ההצגה" והתלוננו. למחרת סולקו היתדות. הסוכנות ביטלה, כנראה, את "תכנית הכביש".

מזלחמת תנופה. בשלהי אוקטובר החליט קבוצ "בן עמי" להתחיל "במלחמת תנופה" בחזית אום אל פרג. יום אחד "נכ" בש"ה דרך העפר המובילה לכפר — אין יוצא ואין בא. המוכתר התגנב העירה ל... בית המשפט. בתאריך 30.10.50 הוציא שופט ביה"ד המחוזי בחיפה ד"ר אהרון שמש צו מניעה "נגד המתעוררים בשימוש המבקרים של הדרך הציבורית המובילה לאום אל פרג". אולם "המצור" נמשך ביתר שאת. נתפסו כל שלושת השבילים העוברים את הכפר החרב והמובילים לפרדס. אנשי "בן עמי" טוענים כי חכרו את אדמות הכפר הנטוש והם רשאים לעשות בשבילים כטוב בעיניהם.

לפני שבועות מספר נוכחו אנשי אום אל פרג הנצורים כי זרם המים הופסק שוב. נגבר כי משרד הבריאות "נוכר" שמסלול המים הפתוח המוביל לאום אל פרג מסוכן מבחינה אנושית. המסלול נחרש ע"י אנשי משרד הבריאות.

לפי חוק בריאות העם חייב משרד הבריאות למסור הודעה לבעל הקרקע שיבצע תיקונים בשטח הבריאות ברשותו. באם זה מסרב לבצע את התיקונים, אין לבצע אותם אלא בהסכמת הממונה על המחוז. עוה"ד המטפל בפרשת אום אל פרג שלח הערות אלה לב"כ משרד הבריאות בנהריה במכתב רשום. לאחר יומיים נתקבל המכתב בחיפה, סגור כשנשלח עם הערה בשוליו: מר פינטו ב"כ משרד הבריאות בנהריה — מסרב לקבלו.

מוכתר אום-אל-פרג' ועורכי-דינו מין הרגשה משונה.

ביתניים מתגנבים מוכתר אום אל פרג' ובני משפחתו מדי בוקר לחיפה, מסתובבים במסדרונות בתי הדין, ובמשרד עורך הדין, כיון שיש להם מין הרגשה משונה שהצדק אתם...

הצנע יעבור בהקדם...

ברחוב טרומפלדור בתל-אביב מתנהל הכל בשקט. המכוניות עוברות ללא רעש מיותר, הבתים קטנים ולרוב עטופי ירק, ואורחי בתי-המלון הגדולים מנומסים ומי תורכחים ואינם צועקים. לכן התנהל גם התור החדש. שגולד ברחוב טרומפלדור, בשקט ובאדיבות רבה. הנשים לא דחקו אשה את רעותה ולא

עיבוד. בהתאם לסעיף 2 רשאי שר החקלאות להתרות בבעלי האדמה שיעבדוה או שידאגו לעיבודיה.

על ההתראה אפשר להודיע באחת הדרכים הבאות: (א) ע"י מסירתה לבעל האדמה, (ב) ע"י הדבקתה במקום מגוריו, או (ג) ע"י הדבקתה במקום בולט באדמה או בכניסה אליה. התקנות מעניקות לשר החקלאות סמכויות בלתי מוגבלות בזה שהן קובעות — כי אין לפסול פעולה בנוגע לאדמה מוברה שנעשתה בהתאם לתקנות אלה בטענה שההתראה לא הגיעה לידיעת בעל האדמה. תקנות אלה אושרו ע"י מועצת המדינה הזמנית — ומבחינה מעשית יכולה המשטרה לפיהן לנשל כל אדם מאדמתו מבלי שהדבר יהיה חייב לעבור קודם אינטרסציה משפטית (כמו, למשל, בכל תביעות האפוטרופוס על נכסי הנפ"ק המוצאות לפועל ע"י משרד ההוצאה לפועל — ובקשר אליהן יש לנתבע רשות להתנגד בבית דין מוסמך).

זקנו של הנביא והודעה מודבקת. בחיי זקנו של הנביא! נשבעו ערביי אום אל פרג כי מעבדים הם מבוקר ועין צאת הכוכבים את אדמת פרדסם. ואין האדם צריך להיות אגרונום כדי להבחין בכך. אולם משרד החקלאות טוען ששלח את ההודעה. לא ברור מה קרה להודעה מ"ס תורת זו: נראה כי הפקיד הממונה בחר בדרך הקלה להדיק את ההודעה במקום בולט באדמה, והרוח לא השכיחה לדעת עם מי יש לה עסק. מכל מקום: לידי ערביי אום אל פרג לא נמסרה מעולם ההתראה.

משרד החקלאות הודרו, ובהסתמך על החוק החקיר את אדמות פרדס אום אל פרג' לבקוץ "בן עמי" הסמוך ולקואופרטיב "נהריה", שהודרו גם הם והחלו לחרוש באדמה.

קבוצ "זקוק לאדמה". ראו ערביי אום אל פרג כי אין שומע לקולם והחליטו להגיש באמצעות עוה"ד החיפאי צירינאק משפט נגד האפוטרופוס, נגד שר החקלאות, נגד קבוצ "בן עמי" וקואופרטיב "נהריה" ונגד המושל הצבאי. ואמנם, נשיא ביה"ד המחוזי בחיפה, השופט י. אוזלאי, הוביא לפני כחודש צו מניעה נגד קבוצ "בן עמי" וקואופרטיב נהריה שלא להסיג את גבול קרקעות אום אל פרג. קואופרטיב "נהריה" ציית, כיאה לייקים, אולם קבוצ "בן עמי" הזקוק לתוספת אד

לפני שלושה חודשים הוציא בית המשפט בתל-אביב צו פינוי נגד האלמנה שמואלי, והיא הגישה ערעור בפני בית-הדין המי חווי.

עתה התערבה גם התאחדות הסוחרים, שפנתה מצידה לשר המשפטים בנידון זה. באוקטובר הודיע מר רוזן "שאין לצפות לתיקון החוק בכיוון המבוקש בזמן הקרוב". לפני שלושה שבועות, ללא תרועת חוצצרות או תופים, בעצם ימי המשבר הממשלתי, אושר ע"י הכנסת תיקון חוק הגנת הדיירים, אולם בקשר להגנת אלמנות ויורשים במצבים דומים, לא הוזכר דבר.

אני אביא את השאלה בפני כל בתי הדין "אומרת האלמנה", כי אסור שתהיה אפשרות לבעלי בתים מחוסרי-מצפון לנשל אלמנות ויתומים, וגם אלמנות של חללי המלחמה. אם יוצאו אותי מהחנות, יהי זה חקדים מסוכן".

הדבר, כמובן, כרוך בהוצאות ניכרות,

האלמנה יפה שמואלי בחנותה שר המשפטים שכח.

"ולא קל להוציא סכומים כה גדולים בימי נקודות וצנע..."

כרם נבות בגליל

הכפר הערבי הועיר, המונה כ-13 משפחות (85 נפשות), שוכן על אם הדרך מנהריה לתרשיחא. עם כיבוש הגליל המערבי ע"י צבא-ההגנה שפוצץ את כל בתי הכפרים הערביים הנמצאים בצדי הכבישים הראשיים, טיפלו החבלנים גם בבקתות אום אל פרג, וכל תושבי הכפר העתיקו את מושבם לפרדס של 120 דונם הנמצא בקרבת כפרם החרב. שם המשיכו בחייהם כרגיל ועיבדו את אדמתם שהם קשורים אליה דורות רבים.

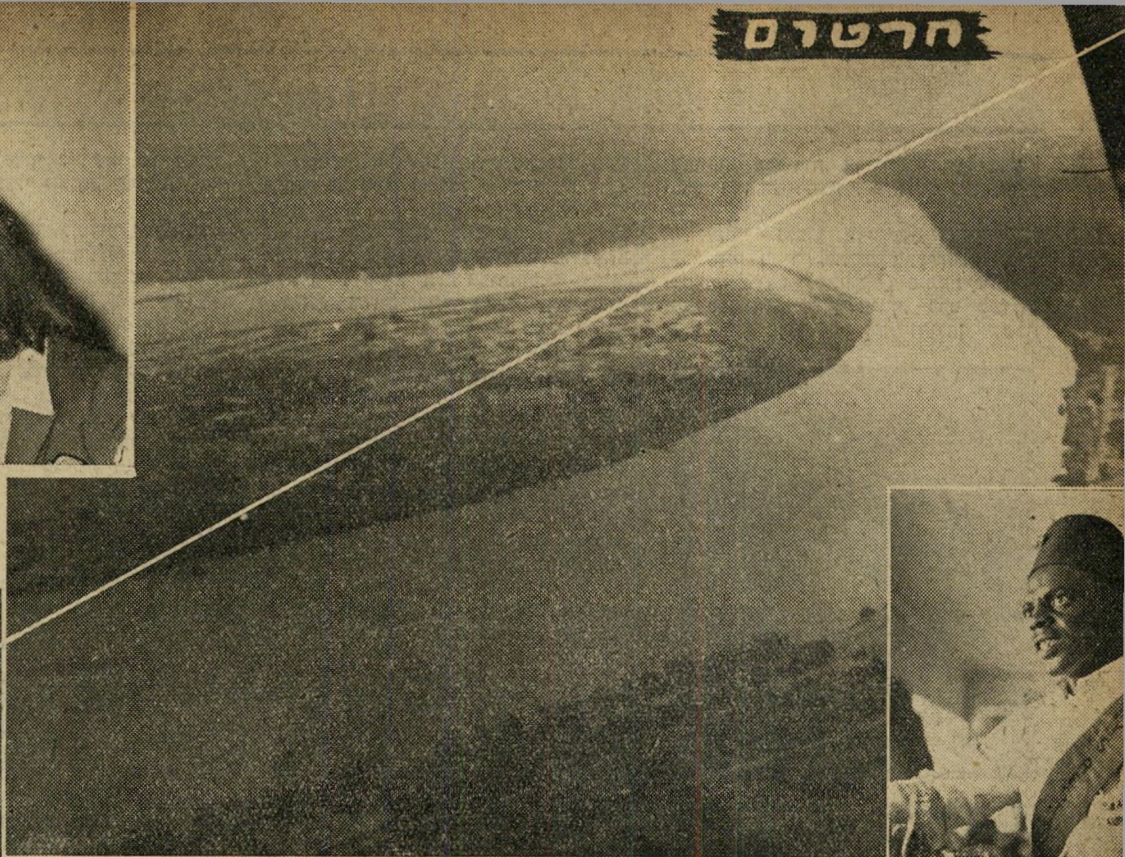
"אחרת נאחו באמצעים..." ביום 25.6.50 הגיעה לתושבי הפרדס מכתב: היות והכפר אום אל פרג' הוא נטוש לחלוטין ונכסיו מוקנים לאפוטרופוס על נכסי הנפקדים, הרינו להודיעכם בזה כי עליכם לסלק את ירכם מהנכסים שהגכם מחזיקים בתחומי הכפר הנ"ל תוך 48 שעות מקבלת הודעה זו, אחרת נאלץ לאתחזק נגדכם באמצעים חוקיים מתאימים. על החתום — חיים לויטל, המפקח למחוז הצפון — מחלקת הכפרים של האפוטרופוס לנכסי הנפ"קדים.

רבי-סרן מאשר. תחילה נבעת חסן אחמד אסלן, מוכתר ערביי אום אל פרג' מדברי המכתב, אך מיד שקטה רוחו. "הן יש צדק במדינת ישראל", אמר "ועדים שמים וארץ לא יעדת לא "נפקדה" מעולם מעל אדמותיה". הלך חסן אחמד והטריח עצמו למושל הצבאי של האיזור, רב-סרן יעקב לישנסקי, ואף קיבל ממנו אישור בזה הלשון: "הניגד לאשר בזה כי חסן אחמד אסלן, מוכתר הכפר אום אל פרג' שנכבש ע"י כוחות הצה"ל בתאריך 25.10.48, נמצא באדמות הכפר ביום הכיבוש ולפי חקירות, עדויות ומסמכים, הגני משוכנע כי הנ"ל לא עזב את אדמות הכפר מיום כבושו ועד עתה, וכי הנ"ל הוא מהתושבים הקבועים של הכפר". "מבסוט" מהצדק ומעצמו חזר חסן אסלן לפרדס...

אולם הצדק הישראלי אינו פשוט כל כך. וכך הכירו ערביי אום אל פרג' פרט חוקי מסוים שיש לו משקל מכריע בפרשה זו. המדובר הוא בתקנות לשעת חרום, — סעיף: עיבוד אדמות מוכרות לפי תקנות אלה אדמה מוכרה היא אדמה הראויה לתת יבול ואשר לדעת שר החקלאות עזובה ללא

ניירובי, בירת אפריקה המרכזית אינה אלא עיירה קטנה, אך ב בואגאניה ואשתו (למטה מימין), המסתכלים במצבת הזכרון של "החייל משתייך לעדה היהודית, שמעמדה דומה כאן למעמד העדה היהודית ב

בירת סודן, השוכנת על גדות הנילוס, היא ערבוביה של רשגנות מצרית של ימי הביניים וסדר צבועוניות הג'ונגל הכושני, בריטי של המאה ה-20. מארחות אל-על (למעלה משמאל) מתיידדות בנקל עם מארחם הסודאני, האחראי על מזנון שדה-התעופה.

ניירובי

מאת **ג'ין דייסון**, סופרתנו המיוחדת בטיסת-הבכורה של "אל-על" ליוהנסבורג.
תצלומים: **ח. פין**, מיוחד ל"העולם הזה"

היה זה בשעה מאוחרת בלילה, כאשר עזבנו את שדה התעופה לוד בדרכנו ליוהנסבורג. קבוצת העתונאים היתה במצב רוח מרומם, וציפתה בסקרנות ובקוצר-רוח למראה הראשון של יבשת אפריקה.

לאסיאתים בלבד. חנייתנו הראשונה היתה בחרטום, בירת סודאן, עיירה נקייה בנויה בנחיות ישראל. מצד אחד עמדו בנינים מודרניים, מפוארים, ובצד השני שורות אפלות של חושות חומר — מגורי הפלחים. כאן באנו לראשונה במגע עם ההפליה הגזעית: בחורי ההמתנה והשימוש היו תלויים השלטים "לאירופיים בלבד", "לאסיאתים בלבד". על-אף שעת הבוקר המוקדמת, שרר חום מחניק בחרטום ושמתנו להמשיך בדרכנו הלאה.

"יש מספיק רובים להתחיל מהפכה". עברנו מעל שטחים ירוקים, לאורך הגהרות האפריקניים האדירים, מעל ג'ונגל ומאות קילומטרים ללא סימן ישוב חי. כאן עוד מושלים האריה והפיל.

לעת צהרים נחת המטוס בנאיירובי, העיירה הגדולה ביותר במרכזה של אפריקה והמתיימרת להיות עיר — לפי המדדים הטרופיים.

**כנפיים
על פני
אפריקה**

בית המלון המה מציידים, והשמש רובים כדי להתחיל במהפכה.

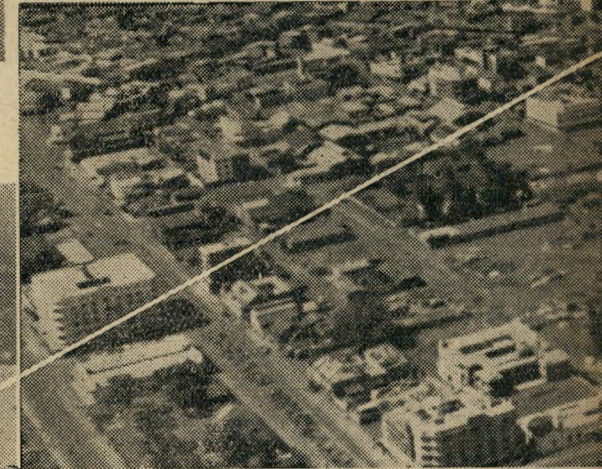
אופנה אחרונה. יצאנו העירה החנויות סגורות. בכל זאת בילינו את זמ הראשיים: אמהות עם תינוקות עמוסים צמידי נחושת כבדים על רגליהם.

אילה ואריה מנמנם. בנשף הקהילה היהודית. האירופאים הודו כי במקום — נציגיהן נפגשים רק במסיבות אחרי ארוחה לבבית, שהיתה לנו כ עם אחד המארחים. בדרך זינקה אילה מ בגן-חיות זה, שבתוכו גם בנויות עיירות אריה שנמנם בצל עץ.

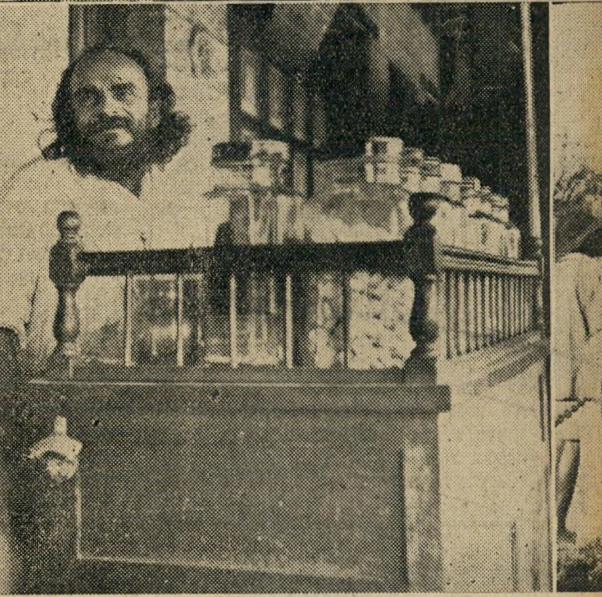
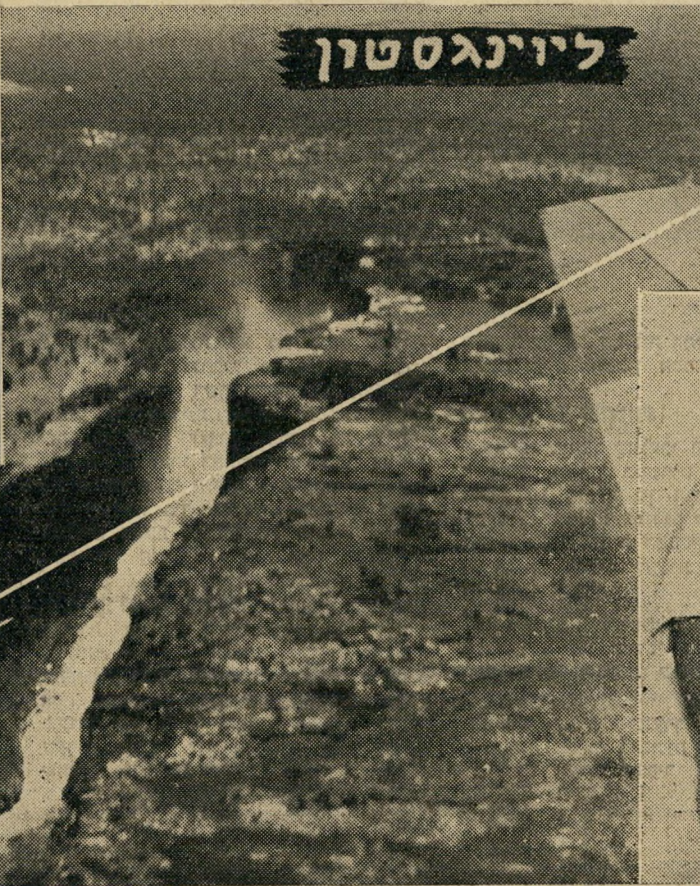
למחרת בבוקר המריא המטוס בדרך ראינו עמוד עשן עולה בשמיים: היה זו ילידי המקום — מפל עצום שמראהו כא

תושביה הינה עיר. אליה באים, בימי חג, ראשי שבטים כמואמבה
י האלמוני (בצבא הבריטי) במרכז העיר (למטה). מוכר הממתקים
ת פולין. שני הכושים, חיילים משוחררים לבושים בגדי השחרור.

איריים מוחמד עוסמן אינו פקיד אלעל. המגידוד שעל ה"עמא" שלו הוא הסמל הרשמי של המכס הסודאני.
מפל ויקטוריה, ליד ליונגסטון, בירת רודזיה הצפונית, הוא בעל שם עולמי. אליו באים הנשואים הצעירים בעלי האמצעים
בלבות את ירח הדבש. נהג האוטובוס העירוני אינו יודע מה פירוש המלה קואופרטיב. הוא מתיחס לקהל הנוסעים באדיבות.

הגזע העליון. בשהה התעופה חיקתה לנו כל הקהילה ה"לבנה" שבאה לחזות
בחניה הראשונה הנעשית לפי לוח-זמנים קבוע.
בסעודת הצהרים הושבתי ליד פקיד בריטי גבוה, שהתחיל את הקריירה שלו כשוטר
פשוט לפני עשרים שנה, היה זה אחד מאלפי אנגלים אחרים בני המעמד הבינוני, שנטשו
את החיים הפרובינציאליים בארץ מולדתם להיות אדוני האיש השחור באפריקה.
אחרי כמה רגעים התחיל לדבר על בעית הילידים: "הם כמו קופים! אנשים פרימי-
טיביים שמעולם אינם יכולים ללמוד כל דבר שהוא..."
ניו-יורק של ה-1960. לעת ערב התקרבונו ליוהנסבורג, סימן-קירבה ראשון היו
מכרות-הזהב העזובים — שורה ארוכה של ערימות אדמה לבנה שגששן מתוכה כל סימן
של זהב המהווה את קי האופק של העיר.
קהל רב קיבל את פני המטוס הראשון של "אל-על" שנחת ביוהנסבורג, ואחד מהם
— לואיס מארקס, בעל מכרה-זהב לשעבר ביקש להזהיר את העתונאים לבל יטעו ויחשבו
כי יוהנסבורג מייצגת את כל הארץ.
"זהו עיר קלילה כמחנה מחפשי-זהב; עד היום רודפים תושביה אחרי עגל הזהב,
ואם במקרה יורד בעולם ערכו במקצת, נאנחים הם כי יש משבר..."
עזבונו את שדה התעופה דרך הפרברים השקטים אל הרחובות הרחבים והנקיים ולבתים
מפוארים.

בבת-צחוק שציירים אלה הביאו עמם מספיק
ל, אולם מפני שהיה זה יום ראשון, היו כל
בהבטה על הילידים העזובים ושבים ברחובות
בן, נערות עם סלי-ענק על ראשן, וגברים עם
חג, באותו ערב לכבודנו, נוכחו כמה ממנהיגי
שוררת אהבה מרובה בין הקהילות השונות
ית ביותר.
קמה בדב יוסף ובצנע, יצאנו לטיול במכונית
ת מפני גלגלי המכונית. אין זה דבר נדיר
ושם; קבוצת עתונאים אחרת זכתה וראתה
דויה הצפונית, בקרבת עיר הבירה ליונגסטון,
ל-מים ויקטוריה, הנקרא "העשן הרועש" כפי
נפל נהר הזמבוי האדיר לתוך סדק באדמה.

צעירה עסקה בדולרים

הכיבוש הנאצי ומלחמת האזרחים בי יוגוסלביה גרמו בעקפין לסיבוכה של צעירה בלוגדינית, דקת גזרה, ובעלת פנים יפות, ברשת מלוכלכה של מבריתים, סרסורים ונואפים בני גילים ומעמדות, המשק-פנים חלק מן ההווי של ירושלים ומעמדה הבינלאומי. הצעירה, שהיא כיום רק בת עשרים ושתיים, נולדה להורים נוצרים, מי שהיו אנשים בעלי עמדה בבירת יוגוסלביה לפני עלות היטלר לשלטון. להוריה היו שלשה ילדים, והיא הגדולה שבהם. היא הייתה, איפוא, הראשונה בבני המשפחה שהייתה בידיה של המשפחה מגדולה לעוני, מחיי מותרות לחיי ניוון.

יום אחד הגיע בלגרד נער יהודי מן הונגריה, שהסתתר באחת העירות הקטנות מאימת הנאצים. נער חסון, מחונן בכשרו, נותן, שנתחבב על הנערה ובהיותה בת שש עשרה — עברה לגור בחדרו, לא מאבה רבה אלא כדי להנצל מחרפת רעב. כעבור זמן מה נישאה לנער היהודי בנישואין אזרחיים.

מלחמת השחרור של ישראל והתחלת קיבוץ גלויות — פתחו לפנייהם דרך חדשה. הבצל הצעיר החליט להצטרף לעולים ליש-ראל, ואחריו אשתו הצעירה. הם הגיעו לירושלים וקיבלו דירה באחד הבתים הני-טושים, אך לא היה במה לרחשה, ומלבד מיטה וכורסה שבורה — לא השניו דבר. הבעל החל לעבוד — ואשתו נשארה רוב זמנה יחידה בבית, ונסתבכה עם מכרים מפוקפקים, שניצלו את היותה גלמודה בגלל בעלה העסוק בעבודתו, את זכרונות ימי ילדותה בבית עשיר, ואת אהבתה לחיי נוחיות ומותרות. את כל אלה סיפקו לה בשפע — תמורת אהבתה.

קונסול עובר את הגבול. בין ה- ברנשים שטפו עליה, — היו לא רק צעירי רים הולכי בטל, רודפי נשים, אלא גם סרסורים וחורשי מזימות, שרצו להפיק מתמימותה תועלת כפולה ומכופלת. אחד מהם היה יהודי כבן חמש וחמש, ילד הרובע היהודי בעיר העתיקה, מחתקי ה- סרסורים וה-מאכערס של מאה-שערים. איש זה תואר בשעתו על ידי נשיא בית המשפט המחוזי כ-פושע השפל ביותר שנתקלתי בו בכל שנות כהונתי כשופט.

יהודי זה לכד את הצעירה ברישתו. תחילה העניק לה מתנות, הופיע עמה בציבור ולאט לאט החל לנצל את קשריה עם צעירים ממנו, אך בעלי עמדה בציבור ובעלי פריבילגיות מיוחדות. ביחוד מצא חן בעיניו אוהבה, סגנו של קונסול זר בירושלים. הלה היה בעל זכות מיוחדת למעבר חפשי בגבולות בין ישראל וממלכת הירדן ההאשמית. צעיר שחרור זה נחשב להיות המקשר עם שותפיו של הסרסור, ולהעביר דולרים ומטבעות זהב מעבר אחד של הגבול אל משנהו, לקבוצת מחירים, לקבל כספים ולחלק את הרווחים.

לאט לאט החליפה הצעירה את מלבושי הצענ הקרועים שלה, קיבלה שמלות הדורות ממאהביה, ואף חשבון קטן נפתח על שמה בבנק. עברה מידירתה באותו בית נטוש שאף את קירותיו לא סיירה — לאחד מבתי המלון המהודרים בעיר.

דולרים ו-סכונ כביסה. משטרת ישראל בירושלים, וביחוד המחלקה המיוחדת שלה, שמתפקדה לפקח על העו-ב

רים ושבים בגבולות, פקחה עיניה — הן למראה קיסמה של הצעירה והן למראה המוור של הליכותיה: בשעות הבוקר, בי צהרים ובערב, היתה נראית חליפות בחברתו של הסרסור ומאהבה הזר יפה התואר. הסרסור נראה לעתים קרובות נוסע בין ירושלים ותל-אביב, ועד הגליל העליון הגיע — פעם בחברתה של הצעירה ול-עתים בחברתם של סרסורים אחרים, עטורי זקנים מכל הצבעים. חשדות כבדים החלו להתעורר בגלל פגישות הצעירה עם יהודים-עטורי זקן, שכן — על אף היותה פראוס-לבית, — מעולם לא הראתה כל נטייה לאדיקות ולאדוקים. המשטרה החלה עו-קבת אחריה וגם אחרי כל שאר החשודים, מבלי שהמשטרה אף תדע במה לחשוד אותה.

בינתיים נתקבלו ידיעות חשאיות מה-מחלקה הכלכלית של משטרת ישראל, מן המטה הארצי כי קיימת הנועה גדולה של הברחת דולרים וזהב בגבולות ומשטרת ירושלים נתבעה להדק את הפיקוח. הגיעה, איפוא, השעה לפעולה. והפעולה לא אחרה לבוא: בבת אחת נאסרו, בירושלים ובתל-אביב, 15 חשודים, בהם גם הצעירה, הסר-סור (שלפי כל הסימנים עמד בראש החבור-ה), כמה חלפנים ששימשו כנואה כשותפים כמזוינים, ואשר נתנו את הממון הדרוש לביצוע מהיר של הטרנסקציות המסוכנות.

והם שוחררו מבלי שהאחו ידע כי חברו נאסר ושחרר. החבורה שנתפרקה וראתה כי נפלה בפח — פתחה במריבות פנימיות, שהיהיהן נשמעו גם ברחוב. וכך אירע שה-צעירה, אשר לא ידעה כי הסרסור עצמו אסור וכי הוא רק שוחרר בערבות כספית — משארה אותו בבית קפה ברחוב בן-יהודה — התנפלה עליו בצעקות, שמאד לא הלמו את אופיה השקט, בדרך כלל, ובנוכחות רבים (בהם גם אחד מטובי ה-לשים של משטרת ישראל בעיר) צעקה, "מדוע אתה מטרד את הקונסול הנחמד שלי? מדוע אתה בחוץ כשכולם אסורים? אתה מנוול מאין כמוך בכל העולם. אתה הכנסת את כולנו לבוז ואתה עכשיו מעיד נגדנו. אני שונאת אותך. אתה מנוול". שיחה קולנית זו היתה ערבה ביותר לאו-ניו של הבלש הירושלמי שמיהר למסור עליה דו"ח למפקדו.

למחרת נראתה הצעירה יוצאת מפתח ביתו של אחד השותפים העיקריים, שאף הוא שוחרר בערבות, ואשר בחקירתו הכי-חיש כל קשר עם האשה הנוצריה. כשיצאה מן הבית — ועיניה אדומות מבכי — חיכתה לה מכונית של המשטרה, וברוב הפתעה — שוב פרצה בבכי, וכך גילתה

שאוקת מוחמד שאלאבי
בית הדין יסלח...

המשטרה גם את החוליה המקשרת, שהיתה בבחינת נעלם בחשבון המסוכן.

בשליחות סודית

שאוקת מוחמד שאלאבי הוא תושב הכ-פר עתיל, השוכן במשולש העבר ירדני, במרחק 10 מטרים מן הגבול הישראלי. מסתבר כי יום אחד התחשק לשאוקת לחפש "פרינסה קלה" בשטח הממשל הצבאי, ונר-אה גם כי הצליח לעשות את "העסק" ואף לחזור לכפרו.

מכל מקום: הממשל הצבאי הישראלי החל לדרוש את שאלאבי משלטונות עבר הירדן, בקשר למקרה שוד שהוא מעורב בו.

בחיפוש שגרתי שנערך בבגדיו כאצל כל מסתנן, נמצאו, להפתעת המשטרה, ב-ר-שוחו של הערבי הצעיר הוראות בכתב

בקשר להשגת פרטים אודות סודותיה הצי-באיים של מדינת ישראל. ענין השוד נדחה לקרן זוית, והחקירה התגלה עתה בכיוון גלגלי שליחותו הסודית של שאלאבי.

הנאשם מתפלל. השבוע הובא מו-חמד שאלאבי בפני ביה"ד המחוזי בחיפה באשמת נסיון לקבלת ידיעות העשויות לה-יות לתועלת האויב במטרה הפוגעת לרעה בבטחון המדינה בניגוד לסעיפים 3-18 מפקודת הסודות הרשמיים.

הנאשם, ערבי שחרור, כבן 20, שנראה מתפלל כל הזמן — השיב בקול רועד — "אני אשם" לשאלת השופט. והוסיף, כי הוא מבקש מראש את סליחת ביה"ד באם יתעלה מרוב התרגשות — הואיל והוא סובל ממחלה כזו — אפילפטיקה".

הסקרנים והעתונאים יצאו. שלא כנהוג — היה הפעם פרקליט המחוז מר רבינוביץ, זה שבקש לקיים את המשפט בד-לתים סגורות, היות וגביית העדויות בפומ-בי מפי אנשי הבטחון עלולה לגרום נזק רציני לבטחון המדינה. בעוד סניגורו של הנאשם עוה"ד בן ישראל, לא הביע לעומת זאת כל התנגדות כי המשפט יערך "בדלתים פתוחות". לפי החלטת השופט לנדוי נסגרו הדלתות והסקרנים, עם העתו-נאים גם יחד, נתבקשו לצאת.

בין העדים במשפט זה יופיע גם מפקד משטרת טול-כרם, עבדול כרים אל בירות, לשעבר מפקד משטרת עפולה. העו-נש המקסימלי הצפוי לנאשם: 14 שנות מאסר.

האשה צעקה: ערבים!

סימני הנשיכה בידו של הנאשם שימשו סימן לקבוצת הפועלים התימנים בכפר נטוש בדרום הארץ. יום אחד, בעובדם בשדה, שמעו צעקות של אשה: "תפסוהו, ערבי!". הצעקה התעורבה בצעקות גבר "רצחו אשה!", קשה להבין משום מה חשדה הצעירה, עולה חדשה מתימן, כי האיש שהתקיפה וניסה לאנסה, הוא ערבי. הוא דיבר אליה אידיש ואילו היא שומעת אך ורק ערבית. הפועלים שראו אדם פצוע בידו ושמעו צעקות על רצח אשה, רדפו אחריו ותפסוהו. וכך החלה פרשתו העצובה של שמואל ניסבויס שחיפש הרפתקאה ושי-נידון בשבוע שעבר ע"י כב' השופט המי-חוזי בבית דין לשנה מאסר.

כפי שתיאר את המקרה התובע, סגן פרקליט המחוז ד"ר טומקביץ, נודמן שמואל ניסבויס בן ה-25, (נמצא בארץ אך זמן קצר, חייל בחיל האוויר) בכפר הנטוש, במקום ריק מאדם הרגיש לפתע באשה צעירה יושבת על הארץ. הוא התנפל עליה, הפילה ארצה, סתם את פיה וניסה לאונסה. האשה הצליחה להוציא צעקה מפיה "ער-בים!", דבר שהבהיר את המתקפה. בו ברנע נשכה את ידו ושמואל החל לברוח. לקול הצעקות הגיע בעלה של הצעירה ותחל לצעוק "רצחו אשה".

להגנתו טען הנאשם בתמימות, כי הוא אדם גלמוד חסר משפחה וחברה. הוא הצטער מאד על מעשהו. לשאלתו של כב' השופט "האם היית עושה דבר הזה לא-חותך, לו היתה לך אחות?" השיב הנאשם בעקשנות: "בשום אופן לא!". היה ברור כי האיש סובל ממוסר כליות ומתחרט על המעשה. אפילו התובע עצמו הדגיש את הדבר, וכאשר נשאל הצעיר מה יש בדעתו לעשות בצאתו מבית הסוהר, השיב לשופט באידיש: "אני רוצה לבנות את הארץ..."

סגנון חפשי בשחיה-חפשי. שלנברג השיג את השיא הראשון במים ולפיכך הבליט את עצמו מבין יתר המתחרים (זמנו — 5:07.4 דקות).

רוזבלדו הוא תלמיד המחלקה השלישית

המתחמם. בשבת (18 בנובמבר) תתחרה הקבוצה האורחת נגד "הפועל" תל-אביב. כנראה שהמשחק התל-אביבי יתקיים ב- מגרש "הפועל" בים, שהוקמו בו שני יציעים עשויים מברזל-זווית, לפי מתכונת

אנו חיים הכדורגל

הרעיון להביא משבדיה לישראל את קבוצת הכדורגל המעולה עלה בהתאחדות לכדורגל בישראל (אז: ההתאחדות הארצי-ישראלית לכדורגל) עוד בשנת 1947. התנהלה

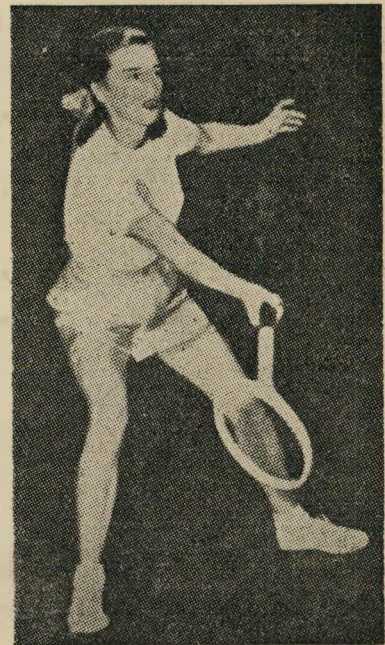
"אני חיה מרושם"

שבועיים לפני הפועותיה בפריס או בלונדון, כבר ידעו כל העתונים המקומיים את המרחק בין חגורתה של ג'י גאסי מוראן ותחתונה. היא עלתה לראש מדורי הספורט הודות ל... תחתונה. ג'י גאסי מוראן קנתה את שמה בעולם הטניס לא דווקא בגלל משחקה המאופק והמעולה, אלא בגלל תלבושותיה "המשגעות" והמ- גרות: תחתונים שחורים (בניגוד ללבן בשרה) עם מעשי תחרים.

בימים אלה נפתחה, באדיסון-סקוור-גרדן במנהטן אשר בניו-יורק, עונת הא-ליפות והסיוור השנתי של שחקני הטניס המקצועיים אשר בארצות-הברית. משתתפים בסיוור המכנים "תחתונים כבדים" כגון קרמר (ראה משבצת), פנשי סגורה וכן "רקטות" מעולות בעולם. כדי להכניס רב-בונות העניקו אלאפים הרבים, הבאים לח-זות במשחקים אלה, גם "פצצות" כגאסי מוראן ופאולין ביי-אדי.

שבוע לפני פתיחת סידרת ההתחרו-יות, היתה גאסי עסוקה ב...פירסומת קול-גית לתלבושתה ובפגישות עם העתונאים (היא העדיפה דווקא צעירים) ביחס לאופנת-בגדי-הטניס. באותו פרק זמן היתה ג'י ביי-אדי עסוקה ב...אימונים לתחרויות. פאולין שחקה כאלופת ארצות-הברית לחוב-בות במשך 4 שנים (1942—3—4—6), והח-ליטה להיעשות מקצועית לפני שלוש שנים. לעומתה גאסי "ירוקה" בין המקצועיות, ופנתה לשטח זה רק לפני שלושה שבועות. בין הצטמצמה בעיקר בתחומי מדינות אר-צות-הברית, בעוד שמוראן ביקרה ברחבי העולם: החל מאוסטרליה וכלה בלונדון.

הפגישה הגורלית. הפגישה בין ה-שתיים הביאה נצחון כפול לג'י ביי-אדי: היא "היכתה" שוק על ירך את ג'י גאסי מוראן (0:6, 3:6) תוך 33 דקות.

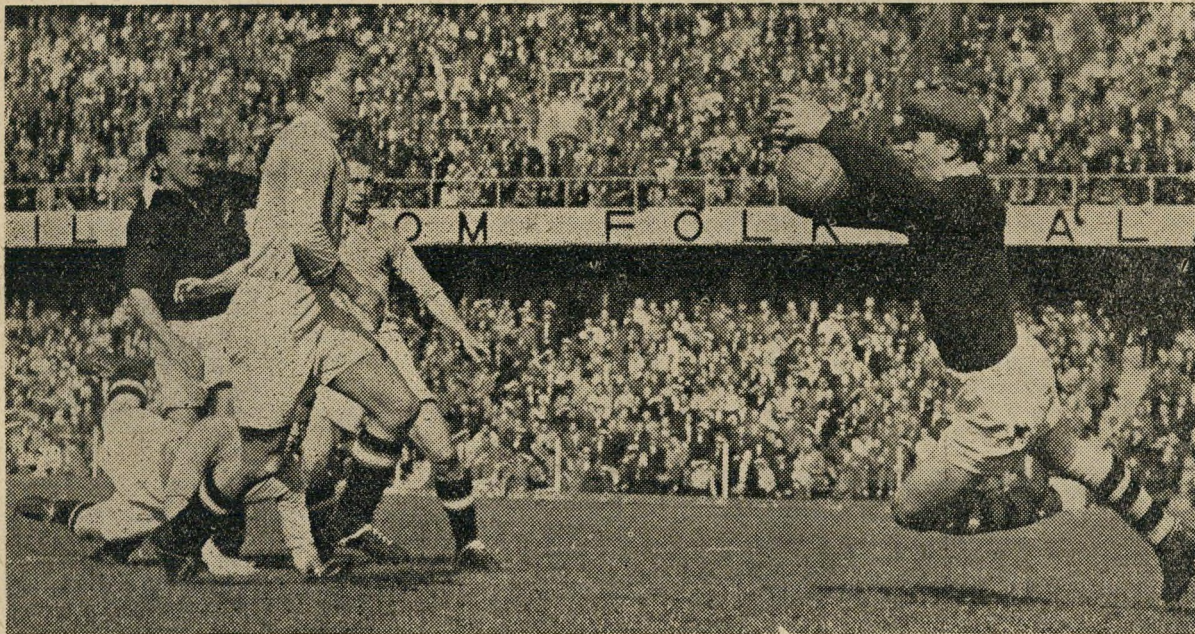
המניפאית פאולין ביי-מכנסי המשי נצחו.

וקבלה 30% מההכנסות של סיוור הטניס-אים בכלל, ואף עלתה עליה בהציגה תל-בושת של מכנסי-משי מוכספים, ואפודה רעשנית...

אני רעב

הפתיחה הרשמית לסיוור השנתי של השחקנים המקצועיים באמריקה לטניס גרמה סנסציה גדולה. הטניסאי ג'ק קרמר (בן 29) גבוה ובלונדי, נוצה ע"י פנשו סגורה (נמוך ועקום רגליים) מאקאדור בשיעור של — 2:6, 2:6, 1:6.

ההסבר להפסדו של גדול טניסאי ה-מאה 20 — קרמר — בא מסיבה פשוטה מאד: סגורה "היסל" את יריבו במהירות (פחות משעה) מאחר שהיה רעב ולא הרשו לו לגשת לטעום משהו.

חלוצי א. י. ק. פורצים הקמת המדינה הפריעה.

של הגמנסיה בבואנוס-אירס והוא עוסק ב-ספורט השחיה "רק" 3 שנים. "אני שוחה ארבעה חודשים ומפסיק לחודש אחד", מס-פר שלנברג, "ובזמן זה הגני מתאמן בחתירה רוביגני וכדורגל". כאשר "התקף" רוזבלדו

יוסף עבר לתפקיד אחר

כנראה שחילופי שר האספקה והקצוב — דב יוסף — השפיעו על יוסף ה-כדורגלן (יוסף מרימוביץ — מהיר כרוח ובעל בעיטות חדות ומדויקות) הנחשב "למוח" של חולית החלוצים "מכבי" לשנות את תפקידו.

לאחר חמש שנים רצופות החליט יוסלע להיות חבר פשוט בקבוצה ולא בראשה. בבחירות נבחר צביקה סטור-דינסקי (מחייך ופורץ).

את שלושת השיאים הותיקים של גטרויאר-מציסלובקיה זכה לתשומת לב רבה יותר. השיאים בשחיה-חפשי למרחק של 800, 1000 ו-1500 מטר נקבעו עוד בשנת 1935 (זמן "המכביה" השנייה) ומאז לא הצליח אף שחיין שבקר בישראל לשפרם ולתקנם. השח-ינים שצמחו והתפתחו במדינת ישראל לא נסו כוחם "במרחקים-כה-ארוכים" ולבושתם אף לא נגשו שחינים בעלי רמה להתחרות ב-מקצוע זה ב"מכביה".

הקציר שהושג רק ביומיים. השר-אים הבינלאומיים שנשתנו במשך יומיים התי-חילו בשחיה חפשי למרחק של 1500 מטר. "שובר-השיאים-בסיונות" זינק למשחה זה במגמה לתקן גם את השיא ב-100 מטר. זמנו 14:08.8 דקות (לצורך השוואה: — השיא הקודם — 14:15.0 דקות). לאחר שגמר ב"הגמנסיה את שחייתו ב-1500 מטר הראה השוער-המיוחד ("הסטופר") עד זמן של 21:14.6 דקות (השיא הקודם — 21:33.0 דקות).

10.000 חברים — זרק ספורט. האר-גנטינים שבאו ל"מכביה" מאוגדים ב"סוסיאל אבראיקה ארגנטינה". זהו ארגון תרבותי וס-פורטיבי של יהודי בואנוס-אירס הנחמך ע"י החברים. יותר מ-10.000 חברים באים מדי יום ביומו להתאמן בספורט ולחיות חיי-חברה. הארגון אינו עוסק בציונות ומספק לחבריו מאמנים ותנאים אידיאליים לספורט. רוזבלדו שלנברג מתכוון להיות מהגוס כללי אולם בינתיים "כל החיים שלו הם ב-מים" והוא יכול להרשות זאת לעצמו מכיון שלאביו בית-חרושת גדול לרהיטים ממתכת. "המנה" היומית שלו באימונים משתרעת על שחיה של 1500 מטר לפחות. נוסף על כך שחיית 400 מטר רק ידיום. תפריט מגוון...

אמריקנית. המגרש המדווש הוכן למשחקי כדורגל בינארציים.

אימון ראשון לשבדים. האימו-ן הראשון של הכדורגלנים השבדיים על הא-דמה הישראלית קיים ביום. "הפגישה" הרא-שונה עם המגרש לא קסמה במיוחד לאורי-חיים, אם כי המגרש טופח בדשא. ביום השני בבוקר עזבו השחקנים הצפון-אירו-פיים את מלון "הירדן" לכיוון דרום. מזג-האוויר החם, באופן יחסי, לא איפשר להם להראות את "כל מה שהם יודעים" אך זה הספיק כדי לקבל מושג מיכולתם.

"אני ח' במים!"

הציבור הדרום-אמריקני ידוע בהתלהבו-תו הספונטנית והחזקה לספורט, ולפעמים נצחון על קבוצה יריבה עולה במספר קורבנות (לרגל התפרצויות השמחה הפעל-תניות). הדרום-אמריקניים סיגלו לעצמם את משחקי התנועה והכדור, אך גם בשטח האינדיבידואלי אין הם מפגרים. בתחילת

השחיין רוזבלדו שלנברג הספג של אבא עזר.

השבוע נתבשרנו שהנער רוזבלדו שלנברג זכה באליפות השחיה על ארגנטינה. נער זה ביקר בישראל בזמן "המכביה" ולא זכה, משום-מה, שהשחינים ילמדו ממנו משהו...

הכרזה ראשונה ב-400 מטר. הפגישה הראשונה של הצופים עם רוזבלדו שלנברג (ולא כפי שכתבו מרבית העתונים — שלמ-ברג!) קויימה במשחה הגמר במסגרת "המכ-ביה" השלישית למרחק של 400 מטר. הנער בן 15' ועשרה חודשים הפליא את כולם ב-

או משא ומתן מוצלח בין השבדים והי-שראליים ולא היתה בעית הדוויים וחלופי-כסף. נקבעו התאריכים והכל הוכן: נזמה שהקבוצה כבר מגיעה, לעתונאים הוגד ש-הכל סופי והקהל ישב וציפה... בינתיים החליטו נציגי הלאומים באר"ם על הקמת מדינת ישראל (חודש נובמבר) וגמצא ש-קהל אוהדי הכדורגל התאכזב... הקבוצה לא באה!

שחקנים צעירים על הגובה. לא-חר שלוש שנים, חודש המגע בין נציגי הכדורגל הישראלי וראשי המועדון הגדול א.י.ק. בשבדיה. המועדון, שהוקם בשנת 1891, מפתח ענפי ספורט רבים, אך בענף הכדורגל זכה לשם עולמי. הוא משמש בית-ספר לכדורגלני שבדיה, ומספר שחק-ניו בנבחרת השבדית הלאומית הוא רב. מעניין שהרבה משחקניו למדו את תורת הכדורגל על בוריה ואחרי-כך החליטו לע-בור לשחק כמקצועיים באיטליה, ספרד, צרפת ועד דרום-אמריקה הגיעה. מקומם מתמלא ע"י דור הכדורגלנים הצעירים המ-צויים למאות במועדון ומוכנים תמיד להכנס לסגל הקבוצה הראשונה — למה?

נפיעות בשפע. כאשר שומעים בארץ על "גדידה" של שחקנים בקבוצות שונות התגובה הראשונה היא: נסיעה לחוץ-לא-רץ באופק. בשבדיה קנתה לה קבוצת א.י.ק. שם של מייצגת הכדורגל באיציטיוני העולם, מאחר שבכל שנה נוסעים הכדורג-לנים להתמודד עם המעולות שבקבוצות בעולם — והם אינם מביישים. אך בשבדיה אין השאיפה להכנס לקבוצה הראשונה נר-רמת בגלל המספר הרב של הנסיעות. הכבוד הרב — להשתייך לקבוצה הראשונה — הוא חלומו של כל כדורגלן המטפס בשלבי ההצלחה.

הגביע הוא שלנו. משחקי הגביע השבדיים ידועים בחריפותם ובמתח הרב. מאות רבות של מסתכלים באים מהארצות של צפון-אירופה כדי ללמוד את השיטה השבדית ותכסיסיה. קבוצת א.י.ק. היא בעלת הגביע השבדי לכדורגל בשנים: 1947, 1949 ולפני שבועות מספר אף זכתה בגביע הנוכחי. גביע הוהב באולימפיאדה האחרונה בלונדון (1948) נפל בחלקם של הכדורגלנים השבדיים שלקחו גם את המקום השלישי באליפות העולמית שנערכה זה לא כבר בריו-דה-ז'אנרו.

שבדים וישראליים באיציטיוני יפן. הנבחרת השבדית כוללת 17 שחקנים, וביניהם אף יהודי אחד בשם ברן בריק, מאמן וארבעה מלחים. המשחק הראשון ייערך ב"עיר הנמל" — חיפה — ובפגישה ילדותית זו יפתחו האורחים את סיוורם

9	8	7	6		5	4			3	2	1
		15	12			11					10
	17		16				15				14
		21		20					19	18	
26			25			24			23		22
	31			30			29			28	27
	36				35			34	33		32
		40	39			38			37		
	44			43			42			41	
50	49				48	47		46			45
		54					53		52		51
			57			56					55

12

כבודו של עתונאי

האדם ברחוב חושב את העתונאי לִי צור ציני הבנו לכל האידיאלים — אדם הצוחק בלבו לדבריהם המוסר היוצאים מעט, הלועס מסטיק אמריקאי בשעה שהוא סוקר את חזית הנרצח ומקווה בכל רגע לתאר זה קטלנית כדי שיהיה לו על מה לכתוב. יעקב רוזנטל, סופר הכנסת של "הארץ", הוא היפוכו הגמור של טיפוס הוליבוי זה: עורך-דין גרמני וותיק בעל נטיות דתיות ומשקפיים. לא פעם קרה ומרוב התרגשות ציונית לא היה מסוגל לרשום את הפרטים של ישיבה הסטורית זו או אחרת...

דרושה היתה מנה הגונה כדי להוציא את ד"ר רוזנטל מן הכלים ולהניע אותו להטות בגלוי מלים קשות בפני ראש ממשלתו. מנה הגונה זו סופקה לו על-ידי ראש הממשלה עצמו.

ראש הממשלה שוב, "תקופני". הדבר קרה כשראש הממשלה, בהיותו שריו שוב באחד ממצביו רוחו התקופניים, קרא לעיתונות העברית מעל במת הכנסת בשם "עתונות צהובה". מחמאה זו לא הרגיזה ביותר את קהל העתונאים האומללים ה־נאלצים — בשכר משכורת זעומה — להאזין לכל נאומו הכנסת, (גם בשעה ש־חברי הכנסת עצמם לוגמים תה ומחליפים בדיחות בזמנון), הרי בפי ראש הממשלה "עתונות צהובה" היא עתונות המעזיה למתוח ביקורת כלשהי על ראש הממשלה.

איש "הארץ" יעקב רוזנטל
מי צריך להתבייש?

אולם ד"ר רוזנטל, הסופר הנחשב אל הכלים בעל החינוך הגרמני, הוזעזע כולו.

מהי עיתונות "צהובה"? מגדיר ד"ר רוזנטל: עתונות העוסקת אך ורק בסניסיות פיקנטיות, אישה לגבי נושאים מדעיים, מקבלת שוחד תמורת אי-פרסום ידיעות היכולות להזיק למישהו. לפי הגדרה מקצועית זו אין עתון צהוב במדינה. להיפך, למורת רוחו של הקורא, נוהגים כל העתונים להחביא ידיעות מעניינות על מעשירי צהוב במרתף ולקשש את ראש העמוד הראשון בנאומו של נציג לוקסמבורג ב־אירוע על בינואם ירושלים. ובשעת ההיסטוריה הגדולה של פשעים מיניים שנתערררה בעקב מעשה ג'מארי, אף הסכימו העתונים ביניהם לחדול בכלל מפרסום ידיעות על פשעים מסוג זה.

מסורת ללא עניינה. "העלבת לא את העתונות בלבד", אומר דוקטור רוזנטל במכתבו הגלוי, שפורסם ב"הארץ", "כי אם את כל העתונאים הישראליים, ובכלל זה חברי כנסת לא מעטים שהם חברינו לעט". עוררת רושם, ולצערי הרב ביופיו, כאילו עיתונות צהובה עליך, ישראל... העלבת את רבבות הקוראים של העיתונות... ובמקרה זה אין לנתקף במה להתבייש, ולא פנינו אנו הבלגנים!"

פרסום מכתב זה ב"הארץ", התומך ב־דרך כלל ממשלה, הוא המשך של מסורת: לפני ארבע שנים (כשהיה "הארץ" העתון העברי היחיד שהתנגד למאבק ה־אנטי־נאצי עזב עורכו, גרשום שוקן, ב־אופן הפגנתי מסכת-עתונאים בה העליב המזכיר-הראשי הבריטי גרני (כיום מושל מאלאיה) את העתונאים שהופיעו בחולצות ללא עניינות...

עתון בלתי תלוי

"ג'רוזלם פוסט", העתון בשפה האנגלית, ששימש בימי הבריטים דוגמה למופת לעמדה נכונה כלפי חוץ והתעלות על ענייני הפנים, יצא ביום ראשון, השבוע, במאמר ראשי תחת הכותרת: "לעומת א..." (מייסד העתון ועורכו הידוע, גרשון אגרון, נכצא כיום, כהופשה, הוא ראש שירות המודיעין של הממשלה) בתעמולת הבחירות לעיריות פותח המאמר: "תופסים הציונים הכלליים עמדה ימנית, ריאקציונרית, נגד מעמד הפועל". בהמשך המאמר מותח העיתון ביקורת על גוסס התעמולה של הציונים הכלליים ומסביר לקוראיו, כי טעות בידי מי שסבור, כי יהדות אמריקה תעמוד לימין הציונים הכלליים, אם המדובר יהיה בסניסטיצה, עבודות ציבוריות, תאורה ברחובות וכדומה. המאמר מסתיים במילים מודגשות "ההסתדרות היא הכוח הקולט את העליה. היא שעומדת לימין המדינה במאמצים להגשים את מטרות..." וכו' וכו'.

ובאותו טור, שבו מדפיס ה"ג'רוזלם פוסט" את מאמריו הראשיים, כתוב מתחת לכותרת: "הג'רוזלם פוסט" הוא עתון בלתי תלוי. גם ביום א' השבוע לא חסרה השורה הזאת...

העתונאים נכנסו ללחץ

עתונאי הארץ, שביקרו זה עתה בדרום אפריקה, טעמו את טעם הכוכבים, העורכים את סיורי הבוק שלהם על פני הבל בדרום אפריקה התנהלה מלחמה בין הארגונים והיהודים החשובים: מי ומי יזכה לארח עיתונאי פלוני או אלמוני. מזכיר אגודת העתונאים, משה רון, צריך היה לקבל בזה אחר זה "משלחות" שאבו להזמין את העתונאים לארוחת צהרים ("דינר").

העתונאים העומדים במשך כל השנה בצל המאורעות כשהם עושים את עבודתם המיגעת, היו הפעם ל"כוכבים" בעצמם. הם ערכו את הופעתם הקולקטיבית בעתון העתונאים שערכו ביוהנסבורג בפני קהל עצום. אחר כך, מתוך אהדה לישראל, המיטירו הדרום אפריקאים על אורחיהם מתנות יקרות. בין השאר: כנראה לא יהיו עוד העתונאים משועבדים לנקודות הלבשה במשך זמן רב. אמנם הם התנגנו, ונלחמו באריות אך לבסוף נוכח "הלחץ הציבורי", נכנעו וקיבלו מתנות אחרות. לעומת זה רשמו העתונאים העברים את ידידיהם ה־אפריקאים בספר הזהב של הקרן הקיימת לישראל, דבר שהוא חשוב בעיני היהודים שם לא פחות מאשר קילו נקניק בעיני עקרת בית בתל-אביב.

סטיק ודג־פילה

בשעת ארוחת-צהרים החברית הגדולה שנערכה בשבוע העבר, במלון "ציון" בחיפה לכבוד משלחת העיתונאים הדרום-אפריקאים (לדרום-אפריקאים הוגש בזכות הדבזים "סטיק", בעוד שלאחריהם למקצוע בישראל הוגש תמורת הלירות דג־פילה). נתגלו מכסר תגליות על והותם של האורחים: פרד בוישק, סופר תחנות השידור הדרום-אפריקאיות, הוא הנציג היחיד של העיתונות הלא־יהודית במשלחת — העתון נאי היהודי היחיד בכל רשת השידור הדרום אפריקאית. (הוא תמה מאד שלחיה אין תחנות-שידור משלה — עיר כואת בלי תחנה? אי-אפשר להאמין!). אחיו של מר פינקוס, מנהל "אל-על" ול־עבר סגן יו"ר מרכז פועלי ציון בדרום אפריקה, הוא העורך של "זיוניסט ריקורדי" בטאון הרביעיניסטים בדרום-אפריקה. ("אני הולך בדרכי שלי, ואחי בדרכו שלו" אומר פינקוס ה"ימני").

שמו של האברק מוילנה, העורך את ה־עתון האידישאי היחיד בדרום אפריקה ("אפריקאנר אידיש" צייטונג), הוא — שמירתו לזיון (בלי קשר עם האיש שעל שמו נקרא החורב בתל-אביב). את שלושת רבעי זמנם מוציאים עורכי עתון זה על חירגום מאגנלית (משובשת) של כתבי ה־קוראים (האידישאים) של העתון.

כשביקרו הדרום-אפריקאים את ראש ה־ממשלה אמרו: את מר גרי (נג) אנו מכירים, אבל מהיו השר התדש פנקס? — "פנקס", תיקן אותם ראש הממשלה, "כן, אך מה שם משפחתו של פנקס?" היקשו העתונאים. כאן חיך ראש הממשלה: "עד שלא ישנה את שם משפחתו לעברית הוא נשאר בשבילי פנקס..." מיד הציע אחד ה־עתונאים, "לעבר" את השם לוביניקר — "בן-יקיר".

קצת יותר חיים

לפני כחודש נזרקה לבנה שניצצה ש־שה של אחד מאולפני הבי.בי.סי. הלונדוני. הזורקת היתה נערה שלא ניסתה כלל להירמלט, וכשנעצרה על ידי שוטר לונדוני גבה קומה, תקף ואיב, הצדיקה את הפגנתה: "הרגשתי שתחנה זו זקוקה לקצת יותר חיים".

השידור, כמובן, לא הופסק בגלל האינצידנט הנוצרי כשם שלא הופסקה קריאת החדשות בשעה שפצצת השתהיה חדרה לקר מה הרביעית של בנין השידור בימי הבלק

קריינית בן. בן. סן. חנה שליט
"אכתוב לך מכתב..."

האירי. (באותה שעה הפסיק הקריין לרגע קט את השידור וברדיו נשמע קול לוחש: "הכל בסדר!" והקריין המשיך בקריאת חדשות הספורט בקולו השקט הרגיל).

כמעט כמו "קול ישראל"... הבי.בי.סי, כידוע, הוא מונופול ציבורי בחסות הממשלה, אך בתור שכזה, עולה הוא על כל תחנות הרדיו הממשלתיות בעולם כולו. דרכו הראשונה של הרדיו הלונדוני דר מה במקצת ל"קול ישראל" של היום. במשך שנים רבות שלט בתחנה זו לורד זקן וקנאי בשם ג'ון ריט, שהאמין כי הרדיו אינו חייב לתת למאזינים את מה שהם מבקשים אלא מה שלורד ג'ון החליט שעל המאזינים לשמוע. כיום, שתים עשרה שנים לאחר התפטרותו של ריט, עדיין משתדל הבי.בי.סי. לתת למאזינים את מה שהוא חושב לטוב. אבל המפקח הכללי הנוכחי, סיר ויליאם היילי, רצה לדעת גם את דעתו של קהל מאזיניו והציע את האזינים בסוכנים, המבקרים בבתיים של 3000 מאזינים ומציגים לפניהם שאלות.

"כמו מי שופכין..." הנהלת תחנת השידור נתונה בידי ועדה בת שבעה אנשים המתמנים על ידי ראש הממשלה ובגושפנקא של המלך. הצנוורה נתונה בידי המנהל הכללי של שירותי הדואר... אולם האמר ריקאיים מתקנאים בחבריהם הבריטים בגלל העובדה שהצנזור כמעט ואינו משתמש בסמכותו (ואילו האמריקאים, התפשטים מצנזורה כפופים ל"צנזורה" חזקה של התברות המסחריות, המשלמות בעד התוכניות, ואגודות צדקניות של נשים זקנות). הבי.בי.סי. מקיים את עצמו ולמעשה סיים את שנת התקציב הקודמת (מרץ 1950) בריוח שעה על מיליון לירות (התקציב כולו גדול ב־4400% מתקציב "קול ישראל"). מקורות ההכנסה הם התשלומים השנתיים של בעלי המקלטים (לירה אחת לשנה), כרטיסי הכניסה להצגות באולפנים, ובעיקר, הרווחים הגדולים שמכניסים העתונאים השונים שירות השידור מוציא לאור. אירגונו ושידוריו של הבי.בי.סי. עלולים להוות גורם של קנאה לכל בעל מקלט רדיו בישראל. מענין אפוא לשמוע את חוות דעתו של נשיא התאחדות בעלי תחנות השידור בארצות הברית מר ג'סטין מילר על תחנות השידור של אירופה, כולל הבי.בי.סי.: "פוסר וחסר חיים כמו שופכין... למעשה מנה אחת גדושה של תעמולה ממשלתית".

1 מבין 55. על מערכת "השעה העברית", אחת מ־55 שעות השידור בגלים קצרים אשר הבי.בי.סי. משדר בכל יום, מוסרת דינה דניר, סופרת "העולם הזה": "התייר הישראלי, מסוקרן מהלכה, נכנס אל הבנין מס' 200 שברחוב אוקספורד. במסדרון מטיח מישהו בפניו, בעברית חמה: "מי החיה הזו?", ואז בורו לו שלא טעה בכתובת. במחלקה העברית מקבלת את פניו המזכיר, אסתר "אסי" המאירי, בתו של הסופר אביגדור המאירי וקצינה לשעבר, המשגיבה על השאלות בנוסח מהוקצע: השד יודע! נא לפנות אל מר גוטליב, מנהל המחלקה!" מסתבר שמר גוטליב (מי שהיה דיפלומט והינו אורח בריטי) בקי בעניינים מאחר שהוא עורך ומרכז את החומר המי קיף על חיי אנגליה ויהדותה במחצית השנייה הקצובה לתכניות, אלא שהוא יחזור רק בעוד שבועות מספר מסיר בישראל... ממלאת-מקומו, רות מוקסון בהן החיפה אית (בת לשושלת צברית משולשת), ממנה אין לסחוט דבר: לא שקועה בהכנת תוכנית השבועית "דפוסה", שהיא מקליטה אותה שבוע מראש: רשמים על חיי הא־מנות בלונדון, סקירה על פסטיבל כלשהו או רפורטזיה על תגינה לאומית בריטית. נסים, שחור הבלורית, הוא הקריין-רפורטר. מסתובב בכרך וצד במיקרופון מאורעות

פנינה ויינרמ, דניאל בן-שבתאי, חנה שליט, רות כהן, ל. ה. גוטליב
"מי החיה הזאת?"

חשובים; משחזר, הריהו מתישב בפנית המחלקה, מתחקק רפורטזיה ומשיב על שאלות מבקרים-סקרנים: "אכתוב לך מכתב..."

כיוון שהשעה הגריניבית קרובה לשבע ומחצה, ממחר דניאל בן-שבתאי אף אולפן השידור: הוא קורא את חדשות וסוקר את המצב הפוליטי. כך עושה גם פנינה ויינרמ, שקראו לה בתל-אביב שוויצריה, על שם אביה, הקונסול השוויצרי. נשאת במחלקה הנהלה שליט, שהיא החביבה בה השעה העברית: קריינית ורפורטרית תוססת, בעלית הומור וכשרון דרמטי המוקדשים לתסיכיתים.

כתוצאה מחקר דעת הקהל, הופסקו שידורי התפילות הארוכים והמשעממים של יום ראשון, מאחר שנתברר שהמאזינים פונים לתחנות רדיו אחרות באירופה. הוכנסו כמה סידרות של תוכניות קלות וסטיריות שכבשו עד מהרה את לב ההמונים.

היילי מימש את תוצאות מחקרו ותליק את הבי.בי.סי. לשלושה אפיקים (גלים): "קל", "בינוני" ו"כבד", כיום פועלים שלש־תם בכל הזמנים, כך שכל אדם יכול למצוא את מבוקשו במשך כל היום. ואינו חייב למחר ולסגור את הכפתור כשאיוה פרו-פיסור מתחיל לספר על שבט חדש של קופים שנתגלה בקניה...

נמצאו עשרת השבטים

לפני חודש ימים נודע לעולם (שהיה עסוק בענינים של מה בכך, כגון פצצת האטום) כי נתגלה סוף-סוף הסוד שהעסיק דורות כה רבים: אבדן עשרת השבטים. בטכס צנוע, לפני מזבח של 9 מ"ר, בעל קרניים כדת וכדין (הראשון מאז חורבן הבית השני), קם הנביא, "דוקטור" דויד הורוביץ, ובישר את הבשורה העצומה: 130 מיליון האזרחים הנוצרים של ארצות-הברית הם הצאצאים הישירים של עשרת שבטי ישראל.

צנצנת נרות ודולאר. כל זה התחיל בנובמבר 1927, כשהודיע צעיר בשם דויד הורוביץ, שנולד בשבדיה, גדל באמריקה ובא כחלון לארץ-ישראל, נקרא ע"י "בית קול" לשוטט בסנהדריה, לא רחוק משכונת הבוכארים, בירושלים, שם פגש באדם צעיר, בן 27, בעל זקן ארוך ופיאות.

הצעיר המזוקן היה משה גיבורי, יהודי יליד רוסיה, שגר בירושלים עד שהחל לקבוע את מגוריו במעלות: תחילה במע"ר, רה שבחר סיני, ולבסוף במעלות ירוש"ל.

גיבורי הסביר את תורתו, שהיתה פשוטה בתכלית הפשוטה: היהדות, הנצרות והאיסלאם כולן תורות-הבל, מפני שהן מתעלמות מן האמת הגדולה שאלוהים מתגלה בכל דור ודור, בדמות הנביאים. נביא אים אלה, החל משה רבנו וכלה במשה גיבורי, אינם בני-אדם אשר אלוהים שם מלים בפייהם, כי אם חלק ממהותה של האלוהות.

דויד הורוביץ הבין שהגיע לסוף מס-

ליהמן. הכת משגשגת. ישנן שערוריות קטנות (הכושיות-היהודי, הטוען שהוא אליהו הנביא, וכלא אחרי שאנס מאמינה צעירה, וכן מתגלה שאשתו של הפרשן היתה אהובתו). עד שמתפוצצת יום אחד פצצה גדולה: משה גיבורי, איש המעלות, מגיע לניו-יורק. פאולוס מורד בישו. עם הופעתו של א-ש-הקדוש מתערערת האידיליה. איש האלוהים המגולח למשעי ובעל חוש הביזנס מכאזב את המיליונר-הצדיק, והלה מפסיק את תרומותיו. אשתו של הפרשן נמסרת לידי הקדוש ויולדת לו בן (שמו מהר-של-חש-בן), כולל בהנאות גיבוריות: הפרשן מת. האדם משה גיבורי מתעלץ: הוא טובל את מאמיניו, כשהם ערומים כביום היוולדם, גברים ונשים בצוותא.

ימים שחורים הגיעו לדויד הורוביץ. משה גיבורי רוצה ליהנות מפרי קדושתו, ואין הוא חושב כלל להתחלק עם נביאו. החזון הקודם שנחתם בירושלים (ואושר בפני הקונסול האמריקאי במקום) המוסר את אמריקה לרשותו של דויד, מתבטל. במקומו קובע משה גיבורי הסדר חדש. על דויד הורוביץ להפיץ את התורה במערב ארצות-הברית, ואילו הוא, איש-האלוהים עצמו, נטל לעצמו את הזכות להפיץ את דברו בניו-יורק.

דויד מתמרמר. ביום בהיר אחד זורח האור בלבן, והוא מבין עתה שלא משה גיבורי הוא האדם הקדוש, בחיר האל, כי אם הוא, דויד הורוביץ עצמו. הוא מייסד לעצמו כת פרטית משלו: "יוניטד יזרעאל וורלד יוניון" (איתור עולמי של ישראל המאוחד). הוא מוציא ירחון מצויר, באותו שם. מאות מאמינים מצטרפים אליו, וחיש

הנביא דויד הורוביץ ליד קרני המזבח השמים צמאים לדולארים.

מהר מטילה הכת שלו את צלה על הכת האם של משה גיבורי.

אריה, בופאלו וקרנף. וכך הגיע היום הגדול. המזבח הגדול מוקם, בנוכחות הנביא עצמו. מאות אמריקאים-נוצרים, שהבינו כי בני-ישראל הם, נטשו את דתם הנוצרית וקיבלו על עצמם את "הדת העבדית". הם התקבצו בעיר ווסט-אוליב, אשר במדינת מישיגן, לפי הביולוטין הרשמי נוכחו באותו מעמד גם כמה רבנים יהודים (שבאו לסמל את אחדות ה"ישראלים" (האמריקאים) וה"יהודים" (בכל רחבי העולם, כולל ישראל). נציגי הרשויות המקומיות באותו אזור, ומשלחת גדולה מניו-יורק.

"שוב קם מזבח ה'", הכריז דויד הורוביץ. ביץ תגית, "המזבח הראשון מאז יוסף ישראל, אולם עתה הוא קם בארץ יוסף, ארץ ציון של הצפון הגדול, והוא נבנה בידי אחים מבני ישראל, המייצגים את בית יוסף, במעמד אחיהם, בני בית-יהודה...". פעמים סובבה הקהילה כולה את המזבח, כשבדיה לולבים ובראשה הדגל החדש, המסמל את אחדות כל שבטי ישראל: דגל לבן עם השם המפורש באותיות זהב במרכזו, ושני פסי תכלת המציינים סלבים כמה פעמים ויוצרים ארבעה משושים המקושטים בסמלי שבט לוי (אורים ותומים), יהודה (האריה), מנשה (בופאלו) ואפרים (קרנף).

ברית-מילה קולקטיבית. הקרבן הראשון לה' מאז חורבן המקדש יוקרב על מזבח זה בפסח תשי"א. יקדם לטכס זה טכס חשוב עוד יותר: מאות המאמינים, אבות ובנים, ימולו יחדיו.

כתובת המערכה וההנהלה: תל-אביב, רחוב ליליבלום 12, טלפון 66785, ת.ד. 136 / העורך: אורי אבנרי / המו"לים: אברהם גורדון ושלום כהן / דפוס מ. שהם-תל-אביב, רחוב פין 6, טלפון 2239 / גלופות: צינקגרסה ארץ-ישראלית בע"מ / ההפצה: דוד טוסל ובניו-תל-אביב.

תעודת המלצה
U.S.A.

המשלוח הראשון של משחת שנים "יצהר" יצא בימים אלה לארצות הברית, לאחר שדוגמאות המשחה נתקבלו בשביעת רצון על ידי המזמינים.

העובדה שמשחת שנים "יצהר" עברה את הבחינה של טעמו הקפדני של הצרכן האמריקאי משמשת תעודת המלצה לטיבה המעולה וסגולותיה האנטיספטיות.

יצהר

קצרנות

נלמדת בקלות מפליאה על ידי מליונים אנשים בכל הארצות וברוב השפות בעולם לפי שיטת "גר"ג" הפשוטה! כחדש נובמבר יפתחו קורסים חדשים לקצרנות עברית ואנגלית לפי שיטה גפלאה זו הנהוגה ומתקבלת ברצון במסודות פרטיים, ציבוריים וממשלתיים כאחד, בהנהלת מר ת. קמפינסקי, מחבר הקצרנות העברית לפי שיטה זו. הרשמו מיד — והבטחתם לעצמכם מקום בכיתה!

חיפה: (ימים א, ו') אצל מר קמפינסקי, רחוב פבזר 19.
תל-אביב: (ימים ב, ג') מלון "אירופה", רחוב אלנבי 42, טל' 2913.
ירושלים: (ימים ד, ה') מלון "מיטא", רחוב המלך דוד 21, טל' 2515.

ה ה צ ל ח ה מ ו ב ש ח ת

מלון ציון

מסבח מעודן וכשר
מקסימום נוחיות
הדר-הכרמל, חיפה
מלפון 4465
•
ערב ערב
מוזיקה ורקודים
בשבת תה בשעה 5

תקליטים

- קניה
- חילוף
- השאלה
- מכירה
- אברהמסון

פסנתרים

קניה — מכירה — תקונים
כיוונים
א. וסטרמן, ת.א. רח' רש"י 9

קוננוע בתל-אביב

אופיר — נשיקת חצות
אסתר — איבו ג'ימו
מגדלור — מכתב מאלמונית (5)
אוריון — כדור בגב (2)
קוננוע בחיפה
ארמון — החץ השבור
אורה — מונטמה

מכונת כתיבה, רמניגטון (עברית)
חדשה ביותר להשאלה בתשלום חדשי
לפנות ת.ד. 136 ת"א עבור ר.

אחים אברהמסון

סוכנות לחידות ונסיעות
סדורי נסיעות בחסכון
וביעילות לכל חלקי תבל

תל-אביב, אחוזת בית 3 טלפון 5217-8
חיפה, רח' חייט 6 טלפון 2605
ירושלים, קולנוע "אוריון", טלפון 5360

רדיו
ש. ליפשיץ
תל-אביב
בנייהוד 47 בקומה
תיקונים • מכירה
קניה • חילוף

מלכת הטכניקולור בארץ

בקרב לעשרים סרט הופיעה עד היום ג'ון הייבר, הבלונדית קצרת-הקומה, בת העשרים ושלוש, וכולם היו צבעוניים. חשבו עתונאי הקולנוע בארצות הברית ומצאו שמספר זה מהווה שיא מסוים, כמו והכי תיירה "מלכת הטכניקולור". השושלת הנכונה של מלכות הסרט הצבעוני כללה לפניו את בטי גרייבל וריטה הייזוורת. תוארים אחרים שהודבקו על ידי אנשי העיתונים והפרסומות לשחקנית: "נוסט של כיס", "בובת החרסית".

עוד בהיות ג'ון תלמידת גימנסיה נשאה חן מלפני אנשי ההסרטה והם החתימו אותה על חוזה. לאחר שהרהרו היטב בדבר תקפה אותם חרטה: ג'ון היתה — לדעתם — צעירה מדי.

הנערה פנתה, איפוא, למקצוע אחר: הצטרפה אל תזמורת ידועה ונעשתה זמריית ג'אז. אנשי ההסרטה ראו אותה ו... כן, היא נשאה חן מלפניהם והם החתימוה על חוזה חדש. הפעם לא תקפה אותם כל חרטה.

ומאז, סרט רודף סרט בחדגוניות צבעונית, חתמו עליה חוזים חדשים, חוזים חדשים, חוזים חדשים, חוזים חדשים.

כל העיר מזומרת

לפני חמש עשרה שנה הוציאה חברת פוקס-המאה העשרים לשוק סרט נחמד, המ"בוסס על ספור מאת ג'יימס קיין. תוכנו של הסרט היה זה: קבלן אמריקאי נכשל בעסקים יגיעים ובאשה השואפת להיות זמרת מפורסמת, אף על פי שקולה אינו מצדיק את חלומה. ברם, דווקא הבעל, השונא מדי סיקה, מתגלה כזמר בעל קול באריטון נדיר. יחסיו — התמימים למדי — של הבעל עם זמרת האופירה ש"גילתה" אותו מעוררים את קינאת אשתו. אולם הקאריירה שלו היא קצרה: בשעת הצגת האופירה הראשונה שלו הוא מקבל התקפת פחד-במה וחוזר למקצועו הישן ולאשתו.

עתה חזרה חברת פוקס והוציאה לאור את אותו המעשה בבוש חדש, מוצלח קצת פחות. אך עדיין מבדח ומשעשע במדה רבה. התסריט הפעם נראה פחות מבריק והבימוי אינו מנצל את כל האפשרויות הקומיות. אולם בתפקיד הראשי (שבוצע במהדרה הראשונה ידי ווארנר באקסטר) מופיע עתה אחד השחקנים הקומיים המשובחים ביותר בהוליווד, פול גלגלס. לצידו מבריקה בתפקיד האשה, סילסט הולט, זמרת האופירה היא לינדה דארגל, הראויה לתפקידים מעניינים יותר.

לב שבור ופרומקציה. פול דוגלאס שאף כל ימיו להיות שחקן. בהיותו בן שלוש עשרה הופיע לראשונה על הבמה. בתפקיד שיילוק בהצגת "הסוחר מוונציה" בבית הספר שלו בפילאדלפיה. לאחר שסיים את לימודיו קיבל תפקידים רבים בלהקות חובבים, אולם בשום פנים לא הצליח לקבל תפקיד בתיאטרון מקצועי.

בלב שבור פנה אל הראדיו ועד מהרה התפרסם כקריין, ביחוד כקריין ספורט,

וקולו היה לאחד המפורסמים שבאמריקה. תוך כדי עבודתו התיידד עם אנשי קולנוע רבים: ג'ק בני, מארק הלינגר (מפיק סרטים ידוע), ג'ק ווארנר, אדמונד גולדינג (במאי "כל העיר מזומרת"), בוב הופ ואחרים. אולם למרות הפרוטקציה הזאת, למרות תחנוניו ובקשותיו לא הצליח לקבל עבודה כשחקן.

כאשר עמד המחבר-הבמאי גארסון קיין להעלות על במת ברודוויי את הקומדיה הידועה שלו "רק אתמול נולדה", חיפש שחקן שיהיה "טיפוס של פול דוגלאס, אבל שידע לשחק". אשתו של קיין הציעה לו להשתמש בפול עצמו, אולם הוא לא הת-

גם האות, טוען ד"ר קרקאוור בספרו, לעליית הנאצים.

בניתוח מקיף ומעמיק מוכיח המבקר השנון שהסרט הגרמני שימש אספקלריה נאמנה להתפתחות ההדרגתית של הרעיון הרומנטי-נאצי. הסרט הגרמני עזר להפיץ רעיון זה בקרב העם. ספר זה הוא הנסיון הראשון המוצלח לקשור את הסרט עם תופעות רוחניות של עם שלם.

אין זה פלא, איפוא, אם בהשפעת מחקר של ד"ר קרקאוור (והעובדה שגרמניה משמשת עתה נושא בוער בעולם כולו — הרבה יותר בוער וחינוי מאשר סכורים בארץ) הוצאת אלו הרוצים להתעלם כליל מקיומו

ג'ון הייבר מצלמת את ירושלים

לא תקפה אותם חרטה.

של העם הגרמני, עוסקים כתבים רבים בארצות שונות בנתוח הסרטים הגרמנים שנוצרו לאחר שנת 1945.

התקנות לא הוצאו לפועל... תע"ת הסרטים הגרמנים התמוטטה עם מפיצת הנאצים. הריסותיה חולקו בין ארבעת אזורי הכיבוש: הרוסי, האמריקאי, הבריטי והצרפתי. אם קיים מסך ברזל בין האזור הרוסי לאזורי המערב, הרי בין אזור "מערב" אחד למשנהו עומד חייץ בירוקראטי ניכר. סקירה על הסרט הגרמני בימינו, פירוש סקירה על פעילות בארבעה אזורים שונים.

אחת הפעולות החשובות ביותר, שעשו האמריקאים באזורם, היה פירוק הסופי של חברת "אופה". על זה כותב ארתור מאייר, ראש ענף הסרטים של שלטון הכיבוש האמריקאי בגרמניה:

"בקושי רב הצלחנו לשכנע את הממון עליונו לפרק כליל את "אופה". קארטל קולנועי גרמני זה החזיק בצבת ברזל את כל התעשייה בגרמניה. לעומת "אופה" נראה הקולנוע האמריקאי, הנחשב לנתון

להב מן הרעיון, רק יומיים לפני תחילת החזרות, בלית ברירה, החתים את פול על החוזה.

המחזה זכה להצלחה עצומה ופול עצמו הוכרז על ידי המבקרים (והקהל) כתגלית הגדולה של השנה. לאחר עשרים וחמש שנה של שאיפה הצליח דוגלאס לקבל תפקיד ולהיות כוכב.

נאצים מתחרים בהוליווד

דוקטור זיגפריד קרקאוור, לשעבר עורך כו של "הפראנקפורטר צייטונג" ואחד מתשובי המבקרים הקולנועיים בגרמניה, ומי שנת 1933 גולה ממולדתו, קודם בפאריס ואחר בניו-יורק, כתב את אחד הספרים החשובים ביותר בסוציולוגיה של הסרט. הספר נקרא "מקאליגארי ועד היטלר". חת"ר של דוקטור קאליגארי" היה הסרט הגרמני הראשון, שהוסרט ב-1919 מיד לאחר המלחמה הראשונה ועורר בשעתו התעניינות עצומה בכל העולם. "קאליגארי", המוצג עד היום במועדוני סרטים, היה האות הראשון לפריחתה של תעשיית הסרטים הגרמנית אחר המלחמה העולמית הראשונה. הוא היה

בידים "מונופוליסטיות", כפתות בפני כל יוזמה. בימי הזוהר שלה שלטה "אופה" באולפני הייצור ובמרבית בתי הקולנוע במדינה. לפי החוק החדש הועבר כל הרכוש הזה לידיים פרטיות, של אנשים בעלי עבר אנטי-נאצי. כדי למנוע בעד התהוותם של קארטלים חדשים, אסור לאדם להיות בעל יותר משלושה בתי קולנוע.

אך מאייר ממשיך:

"לצערי לא הוצאו תקנות אלו לפועל".

ובינתיים עשה השלטון האמריקאי בגרמניה הקלות רבות לאנשי קולנוע גרמנים. כיום יכולים סרטים בעלי עבר נאצי מוב-הק, כמו לני ריפנשטאל וחרג קראוס לעבוד באין מפריע.

הגרמנים המזוינים. למראית עין, מרבית הסרטים המיוצרים עתה בגרמניה (ומספרם הגיע למאות הכל למאה משנת 1945) הם בעלי תוכן אנטי-נאצי. חלק רב מהם נוצע במישרים בבעיית האנטישמיות, אגב התעלמות מוחלטת, כמוכח, ממחנות המוות. כזה הוא הסרט "נישואין בצל" ; ביאוגרפיה של שחקן גרמני שנשא אשה יהודיה למרות האיסור הנאצי. סרט זה הוכן באזור הרוסי וזכה להצלחה ניכרת באנגליה ובאמריקה, ביחוד בגלל המשחק המשובח. אולם הסרט, לא רק מסלף את האמת על האנטישמיות וההשמדה הנאצית, אלא מלמד סניגוריה על הגרמנים "הטובים", שמספרם, כפי הנראה, היה רב מן המ"שוער.

לאחר ההצלחה, שזכו בה הסרטים הגרמניים בגרמניה גופה ובחוץ לארץ, גדלה עזותם של אנשי הקולנוע הגרמנים והם החלו להפיק סרטים פרו-נאציים בגלוי. אחד מהם (שצולם באזור הבריטי) נקרא "בניו של מר גאספארי" וזה תכנון (לפי כתבה מאת ה. וולברג, עתונאי בריטי):

"למר גאספארי היו שני בנים. הראשון הלך בעקבות אביו האנטי-נאצי לגולה געמיה בשווייץ. השני, נאמן למולדתו, נשאר בבית עם אמו. הגברת הזאת, שנעזבה על ידי בעלה, נישאת לגנרל והבן הנשאר נעשה מפקד טיסת בלופטוואפה. בטוף המלחמה נשארים האם והבן הנאמן עניים מרודים (אך ישרים). ואילו האב והבן האחר התעשרו בגלות. כמוכח שהסרט שופך אור וורוד על האם והבן הנאצי, הטוען שהגרמנים נוצחו מפני שלאחרים. היו יותר תותחים ומטוסים". לבסוף הוא משפיע על אחיו החוטא לעזוב את שווייץ ולשוב הביתה להמבורג, לבנות מחדש את המולדת".

המעצור העיקרי העומד בפני הסרט הגרמני, הוא החלוקה לארבעת אזורי הכיבוש. זה ימנע את ההתפתחות המהירה שיהיה לה לאחר המלחמה הראשונה. למרות הקשיים האבים אין להכחיש שהוא כובש והולך, אט אט בצעדים בטוחים, את המקום שתפוש לפני המלחמה.

ומפיק הסרטים האמריקאי הנודע, דאריל זאנוק (מנהל חברת "פוקס") אמר לפני שבועיים, בחזרו מביקור בגרמניה: בעוד שנים אחדות תהיה גרמניה המתחרה העיקרית של הוליווד.

במקום חוזה, אוטוגרפים.

"בובת-החרסית" בין המוקשים

"עליה לרגל" במזנון הרכבת

ינוס של כיס" בין עובדי ישר.

הגביע האחרון שכ העונה

4. העיקר זה הגביע...

1. "...חבר'א. אני משתגע אחרי גלידה..."

5. ...עכשיו תראו איך אני אוכל את השאר...

2. ...המזמזמ... לגמדי לא רע...

6. ...זהו זה!"

3. ...חכו. הלשון קפאה...